Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT | פרייז 15 גראשען | היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 49 | Łódź, Niedziela, 26 lutego 1933 r. | עלפטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, כ׳ שבט תרצ״ג | № 49

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

לעצטע טעג
פון איינשרייבונגען אויף דער
עקסקורסיע
קיין ארץ-ישראל
פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע
אהין און צוריק 1080 זלאט.
אנמעלדונגען אין ציונ. ביורא שרודמיעסקא 29.

גילדערנע ראקעטע
א ?
זייט א חכם און טרעפט!
מארגען זעהן מיר זיך
אויפ׳ן זעלבען ארט.

ציוניסטישע ארגאניזאציע אין לאדז.
פילהארמאניע - זאל, נארוטאוויטש-גאס 20
דאנערשטאג, דעם 2. מערץ, 8.30 אוועוד קומט פאר
אגרויסער מאסען-מיטינג
אויף ד. ט.:
„די איצטיגע קהלה-ווירטשאפט אונטער דער אגודה׳שער ממשלה“
עס נעהמען אנטייל: פרנס ד״ר יצחק שיפער, ראטמאן מ. עלענבערג (ווארשא), דעפ. ד״ר ראזענבלאט, לאווניק א. יאעל און די פרנסים: מ. ח. רומקאווסקי, משה לימאן, ס. לעווענטאל, וו. האלבערשטאט א. א.
בילעטען פון 30 גר. אן צו בעקומען אין ביורא פון דער ציוניסט. ארגאניזאציע (שרודמיעסקא 29), פירמע נורין (נאוואט. 15), ש. פיינער (נעדרסקא 26), א. לעדערמאן (נאפיורקאווסקי 5), א. האדעס (גלובנא 67)
992

פאר גאלד, ביזשוטעריע
און לאמבארד-קוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא, פיעטריקאווער 7

צו דער תנאים פון אונזער בעסטען פריינד
שלמה רעטקינסקי
מיט פרל. **חיה לאה איינענבוים**
וועלכע איז פארגעקומען ד. 24 פעברואר 1933, ווינשען מיר זיי א הערצליכען מזל-טוב
פריינד
דוד הארשאוויטש
מענדעל רייכאפעל
798

א הערצליכען מזל-טוב ווינשען מיר אונזערע ליבע עלטערן צו די תנאים פון זייער זוהן, אונזער ליבען ברודער
שלמה
מיט פרל. **טאבטשא ניסענבוים**
און דעם יונגען פאר א גליקליכע צוקונפט
אלתר שקלאזש און פרוי
995

צו דער פארלאבונג פון אונזער ליבען ברודער און שוואגער
שלמה שקלאזש
מיט פרל. **טאבטשא ניסענבוים**
גראטולירען מיר הערצליך און ווינשען א גליקליכע צוקונפט.
יוסף שקלאזש, פרוי און קינדער

וויכטיג פאר דער ארימער לאדזער בעפעלקערונג!
דער אמבולאטאריום
ביים פאראיין **„לינת המשמורים“**
זשעלאזנא 26, טעל. 242-55
אפען טעגליך פון 10 ביז 5 נאכמיטאג
אין דרינגענדע פאלען ביז 8 א זייגער אוונט
ערטיילט מעדיצינישע הילף אויפן ארט.
שיקט אויך ארויס דאקטוירים-ספעציאליסטען מיט וויזיטען אהיים.
נעהמט אויך אן געבורטען און אלע ארט אנאליזען. מינימאלע אבצאהלונג.
די פערוואלטונג.
885

אכטונג, עלטערן!
היינט, זונטאג, פ׳ תרומה, דעם 26. פעברואר 1933 פינקטליך 5 אין אוונט קומט פאר אין „בית-יעקב“
אן עפענטליכער עקזאמען
פון אלע קלאסען.
אלע עלטערן ווערען געבעטען צו קומען פינקטליך.
מיט דרך-ארץ
די פערוואלטונג פון די
„בית-יעקב“-שולן אין לאדז
שרודמיעסקא 32
988

אויפפאדערונג.
דערמיט פאדערן מיר אויף דעם ה׳
שמעלקע הערץ
אזוי ווי ער פערנעמט ביי אונז אין הויז, שרודמיעסקא 39, א לאקאל פון 4 צימערן און קיך און מיר האבען איהם שוין אוועקגעשטעלט א חוב פון 2750 זל. ווייל ער האט צוגעזאגט, אז אויף ווייטער וועט ער שוין צאהלען נארמאל און נישט קוקענדיג אויף דעם צוזאג איז ער שוין שולדיג פרישע 1100 זל. און וויל נישט בעצאהלען, דעריבער פאדערן מיר איהם אויף דאס ער זאל פריי מאכען די וואוינונג ביז דעם 1 מערץ 1933, אין נעגענגעזעצל וועט די עקסמיסיע פון 2-טען מערץ אויסגעפיהרט ווערען, און מיר נעמען פון זיך אראפ די פעראנטווארטליכקייט פאר די פאלגען. עס איז ווערט צו בעמערקען, דאס דער ה׳ שמעלקע הערץ האלט צוויי סובלאקאטארען.
מיט אכטונג די אדמיניסטראציע.
166

אויגען-קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פון
Dr. B. Donchin
פעטריקאווער 90, טעל. 221-72
נעהמט אן שטענדיגע אויגען-קראנקע (צוועק אפעראציע א.ז.וו.), ווי אויך אמבולאטארישעס פון 9-1 און פון 4 ביז 7.30 אוועגד.

ציוניסטישע ארבייטס-פארטיי „התאחדות“ אין פוילען.
זאל פילהארמאניע נארוטאוויטשא 20
היינט, זונטאג, ד. 26 פעבר. 1933, 8.30 אוועגד קומט פאר א פייערליכע אקאדעמיע לכבוד דעם 25-יעהריגען יובל פון „הפועל-הצעיר“ אין ארץ-ישראל א. נ.
25 יאהר חלוצישע פערווירקליכונג
מיט דער בעטייליגונג פון די ח״ח: אדוו. אברהם לעווינסאן, רעד. יוסף לוי און דיכטער יצחק קאצענעלסאן.
אין מוזיקאלישען טייל טרעטען אויף דער פערשטארקטער כאר פון „הזמיר“ אונטער דער בעקאנטער פידעל-ווירטואז
מישא פאזנאנסקי.
בילעטען צום פרייז 49 גר. ביז 2 זל. צו בעקומען אין לאקאל פון „התאחדות“ שרודמיעסקא 20 און אין „תוצרת הארץ“ שרודמיעסקא 1 און אין טאג פון דער אקאדעמיע ביי דער קאסע פון פילהארמאניע.
1007

Dr. med. J. SCHORR
פון **IWONICZ**
ספעציאליסט
פאר הארץ און סקלעראזא-קראנקהייטען
וואוינט יעצט אין לאדז
גדאנסקא 11, טעל. 226-85
נעמט אן טעגליך פון 4—6 נאכמיטאג.
2886

לודוויק העלער
מיר זענען דערשיטערט פון דער טרויעריגער ידיעה, אז עס איז אזוי טראגיש אומגעקומען אונזער איבערגעגעבענסטער פריינד
לודוויק העלער
עס איז טויט א מענש מיט א גאלדענער נשמה
דריקן מיר אויס דעם טיפסטן מיטגעפיל דער פאריתום׳טער פאמיליע
מחלה און איהר זוהן מיכאל שאפירא.

Dr. Wajnberg
ספעצ. פון לונגען- הארץ- און סקלעראז-קראנקה.
ציגעל-גאס 11, טעל. 126-02
נעממ אן פון 9—10 פריה, 3—4 און 8—9 אוועגד.

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען מיין ליבע פרוי, אונזער הייסגעליבטע מוטער נ״ע
פייגה שבע ליסס
(פון דערהיים נודעלמאן)
אין עלטער פון 47 יאהר
די לויה קומט פאר היינט, זונטאג, דעם 26 פעברואר, 12 א זייגער בייטאג פון טרויער-הויז גדאנסקא 31a, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער
די טיפטרויערנדע פאמיליע.

קומט וואס פריהער!
צום זומער-סעזאן בעקומט איהר
פון די בעסטע קוואליטעטען
רעשטען
בילצער. טאמאשאווער און אנדערע נייעסטע מאדערנסטע מוסטערן פון הערען- און דאמען-שטאפען.

פאר מענער	מיט 30% ביליגער	פאר דאמען
אויף אנציגער, אויף פאלטענס — געדענקט דעם אדרעס.	קומט און איבערצייגט אייך!	אויף פאלטענס, אויף קאסטיומען — נור ביי

R. Szczęśliwy
5 נאוואמיעסקא 5 פראנט, II שטאק.

Dr. med. RACHELA LEWI
ספעצ. קינדערקראנקהייטען
האט זיך אריבערגעצויגען
אויף שרודמיעסקא 27
(פריהער ציגעל-גאס 6) טעל. 142-72.

אחרי מחלה קצרה וכבדה שבק חיים לכל חי ביום ש״ק פ׳ משפטים בשנת מ״ו לימי חיו נ״ע
עוזר ב״ר שמואל וואלפיש הלוי ז״ל
(הדר אל. 1 מאי 21)
הלויה תהיה היום א׳ תרומה (26/II) 1933 מבית הטהרה בשעה 1 בצהרים.
המתאבלים בנו, ומשפחתו.

Dr. med. H. Różaner
הויט- און ווענערישע קראנקהייטען
NARUTOWICZA 9, tel. 128-98
עמפפאנגט פון 8—10 און פון 5—8 אוו.

אבל כבד
בלב קרוע ומורתח הננו מודיעים בשער בת רבים על פטירתו של ידידנו אחד משרידי הדור התסיר נ״ע
יעקב אלכסנדר ב״ר ישראל ז״ל זילבער
שנאסף אל עמיו בשנת ה66 לימי חייו ומבקשים בזה מכל הביריגנים המתפללים לבא לתת לו הכבוד האחרון ברחוב חאלבארסקא 10.
המתפללים

אנאנסן אין „נייעם פאלקסבלאט“!
האבען דעם גרעסטען ערפאלג

היסטאָרישער טאָג אין גענף

פעלקער-ליגע זאָגט זיך איינשטימיג אַרויס געגן יאַפּאַנס טעטיקייט אין מאַנדזשוריע

יאַפּאַנישע דעלעגאַציע פערלאָזט די ליגע-פערזאַמלונג

גענף, 25 (ספּ. טעל.)

שוין לאַנג האָט א זיצונג פון ראַט פון דער פעלקער-ליגע נישט אַרויסגערופן אזא אלגעמיינע פעראינטערעסירונג, ווי די היינטיגע זיצונג, וועלכע איז געווען געווידמעט דעם ראַפּאָרט פון „קאָמיטעט פון 19", וואָס פעראורטיילט דעם יאַפּאַנישן רויב-צוג אין כינע.

יאַפּאַן האָט מיט איינציגע טעג צוריק געמאָלדן דער פעלקער-ליגע, אַז זי וואַרפט אָפּ דעם ראַפּאָרט.

אַלע ערטער פון די דעלעגאַטען פון די באַזונדערע מלוכות זענען געווען באַזעצט ביז לעצטן פּלאַץ. אויך די זשורנאַליסטן-לאָזשע און די טריבונעס פאַר'ן פּובליקום זענען פול געפּאַקט. עס איז קלאָר אַז די זיצונג וועט אָננעמען דעם ראַפּאָרט און ממילא פעראורטיילן די אַקציע פון יאַפּאַן.

די זיצונג עפענט דער בעלגישער מיניסטער הימאַנס. ער דערקלערט, אַז די גרויסע מלוכות האָבן אין הסכם מיט זייער געוויסן אויסגעפאַרשט דעם מאַנדזשורישן סכסוך און אַרויסגעזאָגט זייער מיינונג, וועלכע קומט צום אויסדרוק אין ראַפּאָרט. צוליב דעם וועלן די פערטרעטער פון די דאָזיגע 19 מלוכות מער נישט נעהמען קיין וואָרט אויף צו באַלייגן נייע דערקלערונגען.

עס נעמט דאַן א וואָרט דער כינעזישער דעלעגאַט ד"ר יען. אין נאָמען פון דער כינעזישער רעגירונג דערקלערט ער, אַז ער נעמט אָן דעם ראַפּאָרט אָהן שום רעזערוואַציעס. ער דריקט אויס די פרייד פון כינע, וואָס די פעלקער-ליגע, האַנדלענדיג אין הסכם מיט איהר סטאַטוט, האָט זיך נישט געוואַקלט צו אנערקענען די שולד פון יאַפּאַן און זי צו פעראורטיילן. צוליב איהרע געוואַלד-מעשים, איז איצט יאַפּאַן אין גענף פול-שטענדיג איזאָלירט. די צרות, וואָס דאָס כינעזישע פאָלק האָט איבערגעלעבט אין משך פון די לעצטע 17 חדשים, צוליב יאַפּאַן, האָבן נישט צו זיך קיין גלייכן אין דער געשיכטע פון דער מענטשהייט. דאָס כינעזישע פאָלק, האָט ער געזאָגט, האָט דעם פולן צוטרוי צו דער פעלקער-ליגע, וועלכע האָט אנערקענט די אומבאַגרעניצטע סוּווערעניטעט פון כינע איבער מאַנדזשוריע. מיט צופרידענקייט האָט ד"ר יען אויך פעסטגעשטעלט, אַז קיין איין מלוכה, וואָס איז א מיטגליד פון דער פעלקער-ליגע, האָט נישט אנערקענט די מאַנדזשורישע רעגירונג.

אין אָווענט וועט רעדן דער יאַפּאַנישער דעלעגאַט און דאַן וועט פאָרקומען די אָפּשטימונג.

גענף, 25 (ספּ. טעל.)

דער ראַפּאָרט פון „קאָמיטעט פון די 19" איז אָנגענומען געוואָרן מיט 42 שטימען געגן איינער. נעגן ראַפּאָרט האָט נאָר געשטימט יאַפּאַן, סיאַם האָט זיך אָפּגעהאַלטן פון שטימען. נאָכ'ן פערעפענטליכן דעם רעזולטאַט פון דער אָפּשטימונג האָט די יאַפּאַנישע דעלעגאַציע מיט'ן אַמבאַסאַדאָר מאַטסיאָקאַ פערלאָזט דעם זאַל.

לאָנדאָן, 25 (ספּ. טעל.)

די ענגלישע רעגירונג האָט זיך געווענדעט צו די רעגירונגען פון אַמעריקאַ, פראַנקרייך, איטאַליע און דייטשלאַנד, אַז זיי זאָלן פערבאָטן אַרויסצופיהרען געוועהר פון זייערע לענדער אויפ'ן ווייטן מזרח.

גענף, 25 (ספּ. טעל.)

היינט איז זיך צום ערשטן מאָל צוזאַמענגעקומען דער בעראַטונגס-קאָמיטעט, וואָס איז געשאַפן געוואָרן דורך דער פעלקער-ליגע, כדי ווייטער צו פאָרשן דעם יאַפּאַניש-כינעזישן קאָנפליקט. אין קאָמיטעט זענען אויך פערבעטן געוואָרן די פערשטעהער פון אַמעריקאַ און סאָוויעט-רוסלאַנד.

מוראַ'דיגע שניי-שטורמען

אין איטאַליע, ענגלאַנד און רומעניען

מיילאַנד, 25 (ספּ. טעל.)

אין מיטעל און מערב-איטאַליען קומען פאָר שרעקליכע שניי-שטורמען און פרעסט, וואָס מ'געדענקט שוין נישט זייט לאַנגע יאָהרען.

אין באַלאָן דערגרייכט דער שניי 1 מעטער הויך, די טראַמוואַי-באַוועגונג איז אָפּגעשטעלט געוואָרן.

אויף די לאָקאַלע באַהן-ליניען איז אינגאַנצן אָפּגעשטעלט געוואָרן די באַוועגונג.

צווישן פּאַענצאַ און באָלאָן דערגרייכט דער שניי 2 מעטער הויך. אין פלאָרענץ 3 מעטער די שאָדענס זענען אומעטום זעהר גרויס.

לאָנדאָן, 25 (ספּ. טעל.)

זייט 24 שעה בושעוועט איבער ענגלאַנד א געוואַלדיגער שניי-שטורם, וואָס מ'געדענקט שוין נישט זייט 50 יאָהר. ס'זענען נאָטירט געוואָרען פיל אומגליקס-פאַלען. אין אַלעם איז אין די שנייען פערלוירען געוואָרען אַנ'אויטאָבוס, וואָס האָט געפיהרט א כאָר פון 60 קינדער. אין די שטעטלעך און דערפער קען די באַפעלקערונג צוליב די שנייען נישט אַרויסגעהען אין גאַס.

בוקאַרעשט, 25 (ספּ. טעל.)

אין רומעניען בושעווען שטאַרקע שניי-שטורמען. אין עטליכע ערטער איז אָפּגעשטעלט געוואָרען די קאָמוניקאַציע צוליב די שנייען.

געשלאָסען די אוניווערזיטעטען

אין לעמבערג און קראָקאָ

לעמבערג, 25. (טעלעפאָניש).

בעכטען זענען געשלאָסען געוואָרען אויף אַנומבעשטימטע צייט דער אוניווערזיטעט און פּאָליטעכניקום, היינט זענען אויך געשלאָסען געוואָרען די וועטערינאַר-אַקאַדעמיע און די הויכשול פאַר אויסלענדישען האַנדעל, אין שטאָט איז רוהיג. א גאַנצען טאָג האָבען זיך די סטודענטען געזאַמעלט פאַר די טויערען פון די הויכשולען, און געלייענט די פעראָרדנונגען פון די רעקטאָרען וועגען דעם. די געשעהענישען שטייען אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן בייעם אוניווערזיטעט-געזעץ וואָס דער סיים האָט די וואָך אָנגענומען.

קראָקאָ, 25. (טעלעפאָניש).

דער קראָקאָווער אוניווערזיטעט איז געשלאָסען געוואָרען אויף פרייטאָג און שבת, צוליב דעם וואָס מאָנטאָג, דינסטאָג און מיטוואָך האָבען די סטודענטען סיי-ווי-סיי יום-טוב צוליב „אַסטאַטקי" וועט דער אוניווערזיטעט ערשט געעפענט ווערען דאָנערשטאָג.

100 מיליאָן פאַלשע דאָלאַרען

זענען געלאָזען געוואָרען אין פערקעהר אין פערלויף פון איין חודש

ניו-יאָרק, 25 (ספּ. טעל.)

די ניו-יאָרקער מאַכט האָט איצט ענטדעקט, אַז דעם פאָריגען חודש זענען אין טשיקאַגאָ געלאָזען געוואָרען אין פערקעהר 100 מיליאָן פאַלשע דאָלאַרען אין הונדערט-דאָלאַרדיגע באַנקנאָטען. דערביי איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז די פאַלסיפיקאַטען שטאַמען פון סאָוויעט-רוסלאַנד. די באַנקנאָטען זענען אַזוי מייסטערהאַפט נאָכגעמאַכט געוואָרען, אַז פינף גרויסע ניו-יאָרקער באַנק האָבען זיך נישט דערקענט אויף זיי, די עקספּערטען האָבען ערקלעהרט, אַז א חוץ קליינע פעהלערען זענען זיי כמעט אידענטיש מיט די ריכטיגע.

די קרימינעלע מאַכט, וועלכע פערנעהמט זיך מיט דעם ענין זענען זיך משער, אַז דאָס געלד שטאַמט פון דעם סאָוויעטישען אַגענט גרי גאָרי בורטמאַן, וועלכער איז אַרעסטירט געוואָרען אין חודש יאַנואַר. בורטמאַן האָט געאַרבייט אַלס דאָקטאָר אין א ניו-יאָרקער קליניק, זיין שותף איז געווען דער דייטש האַנס ביילאָוו.

פיבערהאַפטער וואַהל-קאַמף אין דייטשלאַנד

די מאַכט טעראָריזירט די וועהלער

פּאַריז, 25. (ספּ. טעל.)

די פראַנצויזישע סאָציאַליסטישע פּאַרטיי און די אַלגעמיינע אַרבייטער-קאָנפעדעראַציע (צענטראַלע פון די פראָפעסיאָנעלע פעראיינען) האָבען בעשלאָסען אַרויסצולאָזען אַנ'אויפרוף צו די דייטשע אַרבייטער אין וועלכען זיי מאַכען אויפמערקזאַם אויף דער שרעקליכער סכנה פאַר דער פרייהייט פון די אַרבייטער אין דייטשלאַנד און פאַר דער דעמאָקראַטיע; גלייכצייטיג ווערט פערזיכערט די דייטשע אַרבייטער, אַז דער פראַנצויזישער אַרבייטער-קלאַס שטעלט זיך זייער קאַמף פאַר פרייהייט.

* * *

בערלין, 25. (ספּ. טעל.)

אין היגען אוניווערזיטעט זענען נעכטען פאָרגעקומען שטורמישע צוזאַמענשטויסען בעת'ן מיטינג פון די סאָציאַליסטישע סטודענטען. עמעצער האָט פערלאָשען די עלעקטרישע ליכט, דורכ'ן פענסטער האָט מען אַריינגעוואָרפען טרערען-באָמבעס.

אין פערשידענע טיילען פון לייפּציג זענען אויך אַוועקגעקומען בלוטיגע צוזאַמענשטויסען. איין מיטגליד פון רייכסבאַנער איז געפאַלען טויט, א צווייטער שווער פערוואונדעט. אויך צוויי היטלעריסטען זענען שווער פערוואונדעט געוואָרען.

בערלין, 25. (ספּ. טעל.)

דער קאָמיסאַר-מיניסטער פאַר אינערן אין פּרייסען גערינג האָט פּובליצירט א ציקולאַר צו אַלע מאַכט-אָרגאַנען אין וועלכען ער דריקט אויס זיין אומצופרידענהייט דערמיט וואָס זיי ווענדען נישט אָן שטרענג די פערשפאַרדנונגען. ער פאָדערט אויף קאַטעגאָריש אויסצוראָטען שאַרף קעגען דער פרעסע, די באַאַמטע וועלכע וועלען נישט פאָלגען וועלען שטרענג בעשטראָפט ווערען.

בערלין, 25. (ספּ. טעל.)

דער וואַהל-מיטינג פון די קאָמוניסטען איז אויפ'ן ספּאָרט-פּלאַץ פונאַנדערגעלאָזט געוואָרען.

„פּאָסישע צייטונג" מעלדעט אַז דער קאָמוניסטישער דעפּוטאַט פיק האָט ערקלערט בנוגע די קלאַגען וועגען אַנ'אַטענטאַט אויף היטלער'ן, אַז אינסצעניזירען אזא אַטענטאַט וואָלט געווען אין די אינטערעסען פון דער רעגירונג, כדי צו האָבען אַנ'אויסרייד אויף צו פערשאַרפען די רעפּרעסיעס קעגען די אַרבייטער.

העצע פון דער היטלערישער פּרעסע

געגען דייטש-יודישע שריפטשטעלער

בערלין, 25. (ספּ. טעל.)

די היטלערישע פּרעסע שרייבט אַז די דייטשע שריפטשטעלער ליפּשיץ און פויכטוואַנגער וועלען נאָך זייער צוריקקומען קיין דייטשלאַנד, שטרענג בעשטראָפט ווערען פאַר זייער אַרויסטרעטען אין אויסלאַנד געגען די היטלעריסטען.

יודען אויף קאַנדידאַטען-ליסטעס

שטעלען אַרויס נאָר צוויי פּאַרטייען אין דייטשלאַנד

בערלין, 25. (יט"א טעלעגראַפיש).

צו די וואַהלען צום דייטשען פּאַרלאַמענט האָבען אַרויסגעשטעלט יודישע קאַנדידאַטען נאָר די סאָציאַל-דעמאָקראַטען און צענטרום-פּאַרטיי.

אויף דער קאַנדידאַטען-ליסטע פון די ס.ד. פיגורירט דער יודישען קאַנדידאַט ד"ר יוליוס מאָזעס און אַנדערע קאָנפעסיאָנסלאָזע.

פערצווייפעלטע מלחמה-קאַמפען

צווישען יאַפּאַן און כינע

לאָנדאָן, 25 (ספּ. טעל.)

לויט ידיעות פון שאַנכאַי זענען די כינעזער צוריקגעשטויסען געוואָרען דורך די יאַפּאַנער פון איין טייל פון דער שטאָט קאַאיל.

די יאַפּאַנער האָבען אין דער שטאָט געמאַכט א שרעקליכע חורבה. די צאָהל דערהרג'עטע ציוויל-באַפעלקערונג אין קאַאיל דערגרייכט אין די הונדערטער. די יאַפּאַנער האָבען אין דער שלאַכט ביי דזשעהאָל פערלוירען 300 מענשען. די כינעזער 1000. נישט קוקענדיג אויף דער פראָסט שיקען די יאַפּאַנער ווייטער גרויסע פערשטאַרקונגען.

פון וואַשינגטאָן מעלדעט מען, אַז דער דאָרטיגער יאַפּאַנישער אַמבאַסאַדאָר האָט ערקלערט אַז אויב די יאַפּאַניש-כינעזישע מלחמה וועט ווייטער אָנהאַלטען, וועט דער אַמעריקאַנער פלאָט זיין גרייט צו אַנ'טשוענטועלער אינטערווענץ.

לויט ידיעות פון אָפיציעלע כינעזישע קוועלען ניבען איבער, אַז נאָך דריי טעג באָמבאַרדירן טשאַ-יאַנג האָבען יאַפּאַנישע אַטיילונגען אין דער צאָהל פון 20,000 זעלנער צוזאַמען מיט 10,000 מאַנדזשורישע אונטערטען צו א גענעראַל-אַטאַקע אויף טשאַ-יאַנג. די אַטאַקע ווערט געפיהרט מיט דער הילף פון פּיעכאָטע, אַרטילעריע, טאַנקען און עראָפּלאַנען. די כינעזער זענען געווען געצוואונגען צוריקצוציהען זיך צו נאַן-ליאַנג.

אַפּעלאַציע-געריכט בעשטעטיגט דעם אורטייל פון געוו. דעפּ. טאַראַשקעוויטש

ווילנע, 25 (טעלעפאָניש)

דאָס ווילנער אַפּעלאַציע-געריכט האָט היינט בעטראַכט די אַפּעלאַציע פון געוו. ווייס-רוסישען דעפּוטאַט טאַראַשקעוויטש געגען אורטייל פון קרייז-געריכט, וואָס האָט איהם פערמשפּט אויף 8 יאָהר. דאָס אַפּעלאַציע-געריכט האָט דעם אורטייל פון דער ערשטער אינסטאַנץ בעשטעטיגט.

א בילד פון דעם אַלטען כינעזישען קולטור-לאַנד דזשעהאָל

וואו יאַפּאַן האָט אונטערגענומען אַנ'אָפענזיווע

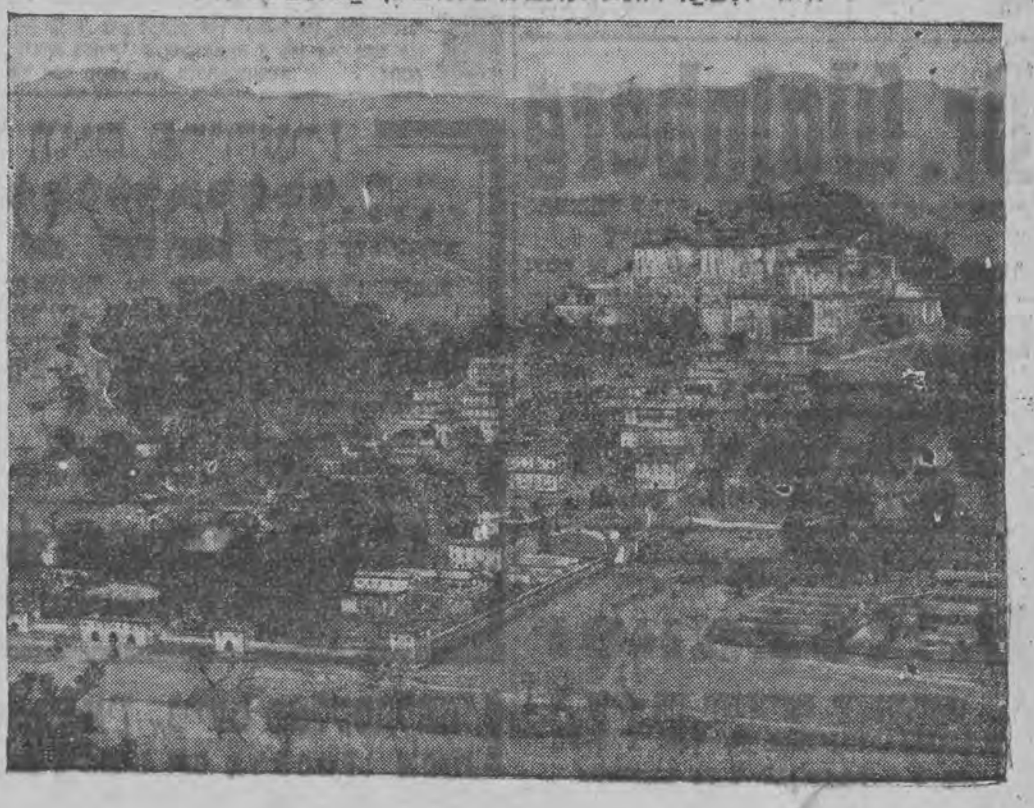

קאנפערענץ פון עמיר אבדולאה

ארץ־ישראל־אראבער און יודישער „אגענץ“

פראיעקטירט דער ארגאן פון קאלאניאל־אמט

ירושלים, 25 (יט"א טעלעגראפיש). אן ענגלישע צייטונג, דער ארגאן פון קאלאניאל־אמט פארעפענטליכט אן ארטיקעל, אין וועלכען די פראיעקטירט צו רופען א קאנפערענץ פון פארטרעטער פון עמיר אבדולאה, ארץ־ישראל־אראבער און פון דער יודישער „אגענץ“, אויף וועלכער ס'זאלען בעטראכט ווערען די פלענער פון יודישער קאלאניזאציע אין עבר־הירדן.

געזעץ וועגען די הויכשולען

אין דער בילדונגס־קאמיסיע פון סענאט

ווארשא. 25 (טעלעפאניש)

אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער בילדונגס־קאמיסיע ביים סענאט איז בעטראכט געווארען דאס נייע געזעץ וועגען די הויכשולען וואס איז שוין אנגענומען געווארען דורכ'ן סיים. אויף דער זיצונג זענען אויך אנוועזענד געווען פארשטעהער פון די אוניווערזיטעטען.

די פראפעסארען קאסטאנעצקי און קוטזעבא האבען זיך ארויסגעזאגט געגען דעם נייעם געזעץ.

ווייטערדיגע זיצונג פון דער האנדעלס־קאמיסיע

ווארשא, 25 (טעלעפאניש)

אין האנדעלס־מיניסטעריום איז פארגעקומען א ווייטערדיגע קאנפערענץ פון דער האנדעלס־קאמיסיע. די זיצונג איז געווען געווידמעט דער פראגע וועגען קרעדיטען פאר סוחרים, כדי אלזייטיג צו בעלייכטען דעם ענין איז געוועהלט געווארען א סיב־קאמיסיע.

ניו־יארקער בירגערמייסטער טשערמאק

געפינט זיך אין א האפנונגסלאזען צושטאנד

מיאמי, 15 (ספ. טעל.) דער געזונד־צושטאנד פון ניו־יארקער בירגערמייסטער טשערמאק, וועלכער איז פערוואונדעט געווארען בעת דעם אטענטאט אויף רוזוועלטען, האט זיך שטארק פערערגערט. זיין צושטאנד איז האפנונגסלאז.

פאליציי נישט אינטערווענירט בעת'ן בלוטיגען אנפאל

אויף דער קאלאניע „וואדי האווארט“

יודישע קאלאניסטען אליין פערהאלטען 2 אנפאלער

ירושלים, 25. (יט"א טעלעגראפיש). אין שייכות מיט דעם בלוטיגען אנפאל פון בעדואינער אויף דער קאלאניע „וואדי האווארט“ בעת וועלכען א געווי. יודישער לעגיאניסט איז דערהרגעט געווארען און צוויי זענען געווארען פערוואונדעט, שיילט מען מיט, אז די פאליציי האט זיך געפינען נאהענט פון אנפאל און האט נישט אינטערווענירט, מיט א צייט שפעטער איז ערשט אנגעקומען א פאליציי־פאטרול. די יודישע קאלאניסטען האבען אליין ארעסטירט צוויי בעדואינער.

דער באנק־מאראטאריום אין אמעריקא

פארד פאדערט צו שאפען א צענטראלע אויפזיכטס־אינסטיטוציע

ניו־יארק, 25. (ספ. טעל.) די פינאנציעלע זארגען פון אמעריקע נאך דעם פערעפענטליכטען באנק־מאראטאריום, אין שטאט מישיגען, ווערען וואס אמאל שטארקער.

אלע בענק אין ניו־דזשערסי זענען פערמאכט געווארען. די פינאנציעלע קרייזען פרובען ווירקען אויף דער רעגירונג אז זי זאל איבערנעהמען די גאראנטי אויף אלע דעפאזיטען אין די אמעריקאנער בענק. פארד פערלאנגט אז ס'זאל געשאפען ווערען א צענטראלע אינסטיטוציע צו האבען דעם אויפזיכט איבער דער טעטיגקייט פון אלע בענק.

אין די לעצטע וואך זענען געגעבען געווארען 215 מיליאן דאלאר נייע קרעדיטען.

גלייכצייטיג איז דער באנקנאטען פערקעהר פערגרעסערט געווארען מיט 134 מיליאן דאלאר.

קורסען פון אקציעס פאלען.

מאנטאג ווערען פערמאכט אלע בענק אין באלטימאר.

אומגליק איז א קוילען־גרובען

10 ארבייטער אומגעקומען

אסלא, 25 (ספ. טעל.) אויף שפיצבערג אין א קוילען־גרובען איז פארגעקומען אן אויפרייס, בעת וועלכען ס'זענען אומגעקומען 10 פערזאן, מיט הילף האט מען ערשט געקענט איילען דאן, ווען ס'איז אנגעקומען דער אייז־ברעכער „לענין“, וואס האט מיטגעברענגט גאז־מאסקעס, וועלכע האבען מעגליך געמאכט דעם צוטריט צום ארט פון דער קאטאסטראפע.

דזשאזעפע זאנגארא, דער מאן, וואס האט אויסגעפיהרט דעם אטענטאט אויף רוזוועלט'ן.

ארטיסט יוסף קעסלער געשטארבען

ביז דער לעצטער מינוט נישט פערלאזט די יודישע ביהנע

ניו־יארק, 25 (יט"א טעלעגראפיש)

אין עלטער פון 52 יאהר, איז געשטארבען דער בעקאנטער יודישער ארטיסט יוסף קעסלער. ער איז שוין לאנג קראנק געווען. ער האט אלץ נישט געוואלט פערלאזען די ביהנע. דאס לעצטע מאל איז ער אויפגעטרעטען אין „האמלעט“.

ביי רעומאטיזם

און פאדאגרע מוז מען תיכף איינעמען די טאגאל־טאבלעטקעס. טאגאל בעקעמפט די דאזיגע ליידען, האלט אויף דאס אנזאמלען זיך פון הארנזייער, וואס איז, ווי בעוואוסט די סיבה פון די דאזיגע קראנקהייטען. פרובט און איבערציינגט אייך אליין! אין אלע אפטייקן.

טאגאל

אויסטערלישער מילה־בלבול אויף יודען

פערשפרייטער פון בלבול בעקומט א גרויסע שטראף

העכסט אינטערעסאנטע מאטיוועו פון ווילנער געריכט

אין ווילנע איז נישט לאנג פארגעקומען א פראצעס געגען „עקספרעס ווילנ.“ פאר א בעריכט וועגען דער שריפה אין א ווילנער קלויז. דער „עקספרעס“ האט זיך דאן פונאנדערגעשריבען וועגען „1000 מילה־היטלעך“ וואס מען האט געפונען אין פאליש פון קלויז העגנען אויף א שטריקעל, און דערביי אנגעהוזקט פון יודען: די יודען גלייבען אז די שטיקלעך הויט ברענגען מיט זיך גליק, די מוהלים בעהאלטען דאס און פערקויפען דאס פאר גוט געלד.

דער גאנצער טאן פון דער נאטיץ איז געווען שטארק בעליידיגענדיג פאר דעם יודישען ריטואל, דער ראבינער רובינשטיין אלס קהלה־רב האט דערפאר זיך געווענדעט צו דער פראקוראטור וועגען צוציהען דעם „עקספרעס“ צו פעראנטווארטליכקייט.

די אנקלאגע קעגען „עקספרעס“ האט בעגרינדעט אדוו. סמילג. און דער פסק־דין איז געווען: 8 חדשים טורמע און 5000 גילדען קנס.

איצטער האט אדוו. סמילג בעקומען די מאטיווען פון דעם דאזיגען פסק־דין. די מאטיווען זענען זעהר טשעקאווע:

1) דער ריטואל פון ברית־מילה איז א רעליגיעזער מנהג, וואס ווערט אפגעהיט פון כמה יאהרען ביי די אנהענגער פון דער יודישער אמונה, דער מנהג האט דין בעגרינדונג אין אלטען טעסטאמענט אדער ביבעל, וועלכער איז אנערקענט פאר היילי דורך אלע קריסטליכע רעליגיעס.

דעם ריטואל פון ברית־מילה איז אויך אדורכגעפאלען יעזוס קריסטוס, צו וועמעס אנדענק די רוימיש־קאטוילישע קירך האט אפילו איינגעשטעלט א יום־טוב פון יעזוסעס ברית, וואס ווערט געפייערט דעם ערשטען יאנואר.

דער דאזיגער ריטואל איז פערבליבען עד־היום ביי די אנהענגער פון משה'ס גלויבען און אויך ביי אנדערע רעליגיעס וואס זענען ענטשטאנען אויפ'ן גרונד פון יודאאיזם און אויף אזא אופן היט אפ דעם דאזיגען ריטואל א גרויסער טייל פון דער היינטיגער מענשהייט ווי דאס האט ריכטיג אונטערגעשטראכען דער בעשולדיגטער אין דעם ענין ראבינער רובינשטיין.

דעריבער טאר נישט דער דאזיגער ריטואל ווי בכלל יעדער אנדערער רעליגיעזער מנהג דינען אלס אביעקט פון חוזק מאכען און אפלאכען, בפרט אין דער קריסטליכער סביבה, ווייל די קריסטליכע אמונה איז ענג פערבונדען מיט דער ביבעל, וועלכע איז דער יסוד פון דער קריסטליכער רעליגיע.

2) דעריבער איז קיין וואונדער נישט, אז דאס אפדרוקען אין „עקספרעס ווילענסקי“ א צייטונג, וואס גייט ארויס אין ווילנע וואו ס'איז דא אזא גרויסער יודישער קיבוץ, — אן ארטיקעל אונטערן טיטול „1000 פערבערגטע גליקס־טאליסמאנען“; די אינווזאציע פון שלעכטע רוחות אויפ'ן פינסטערען ווילנער געטא“, אין וועלכען אן אונבעקאנטער מחבר גיט איבער צו דער עפענטליכקייט א פליאטקע, אויסגעזויגען פון פינגער און אין א בייסיגען חוזק־טאן וועגען קאנסערווירען כלומרשט די שטיקלעך (מילה) דורך די מייסטערס פון די בלוטיגע צערעמאניעס (מוהלים) און אז די שטיקלעך ווערען בעהאלטען אין קלויז דורך יחידי־סגולה וועלכע זענען פערמעגליך אפצוצאהלען גרויסע געלדער, ווייל ראס האט געדארפט די מענשען בעשירמען פון אלדאס ביז און דאס אפהיטען איז כלומרשט בעשטאנען אי דעם, אז די אפגעריסענע שטיקלעך זענען געהאנגען ווי פאטשערקעס אויף א שנירעל, בעצירענדיג דעם פאליש פון שוהל, — קיין וואונדער נישט, אז ס'האט ארויסגערופען א פערביטערונג ביי דער יודישער בעפעלקערונג בכלל און ביים ראבינער רובינשטיין בפרט, וועלכער האט זיך געפיהלט בעליידיגט אין זיינע רעליגיעזע געפיהלען, נאך מעהר, וואס די פליאטקע איז אבסאלוט שקר.

3) נישט רעדענדיג שוין וועגען טאן פון ארטיקעל וועלכער ענטהאלט כמעט אין יעדען ווארט בעליידיגונגען פאר די אנהענגער פון דער יודישער אמונה, וואס זענען מקיים דעם מנהג פון ברית־מילה, שטעלט זיך דאס געריכט די פראגע, פון וואס פארא מקור האט דער מחבר געשעפט די דאזיגע ידיעות און מיט וואס פאר א צוועק האט ער זיי פערעפענטליכט.

א תשובה דערויף גיט דער בעשולדיגטער אליין, א 75־יאהריגער זקן אלעקסא דער בעזימסקי א קאטאליק, דער פעראנטווארטליכער רעדאקטאר פון „עקספ. ויל.“ ער האט געטענהט, אז זייענדיג עפעס אין א מילכקראם, האט ער געהערט ווי א גרופע האט גערעדט וועגען דעם אז ביי די יודען איז דא אזא מנהג צו בעהאלטען די שטיקלעך און אז אין דער גרופע זענען אויך געווען עטליכע יודען ער האט אלזא די געגלויבט אויפ'ן ווארט און דערציילט וועגען דעם זיינע קאלעגען אין רעדאקציע און נישט קאנטראלירענדיג די דאזיגע ידיעות ביים מקור ווי למשל ביים ראבינאט האט מען זיי ווי געהעריג בעארבייט און אפגעדרוקט אין צייטונג, אזוי, אז ס'זאל אויסקומען א סענסאציע.

לויט די ערקלערונגען פון עדות האלובאוויטש איז געווען נאך אן אנדער מקור פון די דאזיגע ידיעות. אינפארמירענדיג די רעדאקציע וועגען דער שרפה אין דער דאזיגער קלויז, זאל א פייערלעשער האבען טעלעפאניש געמאלדען אז ביים לעשען זאל מען האבען בעמערקט אויף דער בימה שניירלעך מיט די היטלעך. דאס איז געווען גענוג פאר'ן פעראנטווארטליכען רעדאקטאר אפצודרוקען אזא בעליידיגענדיגען פאשקוויל.

אן אנדער עדות סטאניסלאוו ראדזיוואן, א געוועזענער מיטארבייטער פון „עקספר. וויל.“, היינט א פרעסע־רעפערענט אין סטאראסטווע, האט ערקלערט אז דער ארטיקעל איז פאר איהם קיין וואונדער נישט, צוליב'ן סענסאציאנעלען כאראקטער פון דער צייטונג, ער האט געפרובט פערענטפערען דעם רעד. דערמיט, וואס ער איז אריינגעפיהרט געווארען אין א טעות, אלזא, מעג מען — לויט דער מיינונג פון עדות — לשם סענסאציע אויסלאכען און חוזק מאכען און מיט טינוף אויסמישען די מנהגים פון א אמונה, וואס איז אנערקענט געווארען דורך דער פוילישער מלוכה, און דאס איז געווען די מיינונג פון רעדאקטאר בעזימסקי, ווען ער האט געגעבען זיין אונטערשריפט אויף דער צייטונג וואו די סענסאציע איז געווען געדרוקט.

4) דעריבער איז אין ליכט פון די מאטעריאלען די טענה פון בעזימסקין אז ער האט געהאנדעלט אין בעסטען גלויבען נישט מעהר ווי א חוזק איבער'ן געזונטען שכל, אויב די דאזיגע פליאטקע וואלט פערשפרייט א גאסען־מענש וואס פערקויפט דעם „עקספרעס ווילענסקי“ וואלט מען די האנדלונג געקאנט נאך ערקלערען מיט מאנגעל פון א גענוגענדער ענטוויקלונג סיי אין הינזיכט פון שכל, סיי אין הינזיכט פון מאראל — אבער דער בעשולדיגטער בעזימסקי איז אן אינטעליגענטער מענש און לויט זיין שטעלונג איז ער גענוג דערפאהרען ער זאל ווּם בעשטראפטערהייט קענען פעראנטווארטליכען אלץ וואס איינער שפייט אויס, באכמעהר, וואס פאר פרעסע־פערברעכענס איז ער שוין דריי מאל געווען בעשטראפט.

5) אויף אזא אופן איז דאס קרייז־געריכט איינשטימיג געקומען צום בעשלוס אז די שולד פון בעזימסקי בנוגע דעם איהם אינקרימינירטען פערברעכען איז פולשטענדיג דערוויזען, דער פערברעכען איז פאראויסגעזעהען אין ארטיקעל 533 פון אלטען קאדעקס, וועלכער ענטשפרעכט דעם ארט. 255 פון נייעם קאדעקס.

6) בעטראכטענדיג די שאלה וועגען דער גרויס איז דאס געריכט געקומען צום בעשלוס, אז דעם אנגעקלאגטען קומט 8 חדשים טורמע און 5000 גילדען שטראף און דאס נעהמענדיג אין אכט, אז ער איז אן אלטער מאן, דער פסק דין מוז פערעפענטליכט ווערען אין אלע פוילישע און יודישע צייטונגען אויפ'ן חשבון פון בעשטראפטען.

לאדז
26 פעברואר 1933

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז
26 פעברואר 1933

דאס בלוט
זאל ברענגען אויפלעבונג

ס'איז נישט בלויז צו בעגריסען. נאר אויך צו בעוואונדערן דעם אויפטו פונ'ם „דושאינט" אונטערצונעהמען איצט אין אמעריקע א רעטונגס-אקציע פאר די פוילישע און בכלל מזרח-איראפעאישע יודען.

די אמעריקאנער יודען אליין זענען איצט אין א שרעקליכער עת צרה. ס'איז מעגליך אז ניו-יארק אליין האט שיער א מיליאן יודען, וואס האבען נישט פון וואנען צו לעבען. די יודישע כלל-טוערס אין אמעריקע, בעזונדערס טאקע אין ניו-יארק, קענען זיך קיין עצה נישט געבען מיט דער שרעקליכער נויט און ווייסען נישט, ווי אזוי צו ראטעווען.

אמת. דארט איז אויסגעגעבען געווארען אויך א גרויסצוגיגע אקציע פאר די אייגענע צדקה-אינסטיטוציעס, אבער דאס זענען אלץ שפיטעלער און מושב-זקנים. אמעריקע האט זיך נישט פארגרייט מיט אזא נויט יודישע סאציאלע פערזארגונגען, ווי מיר דא. נישט זיי האבען יודישע מעדיצינישע הילף, נישט קיין מלאכה-פערשפרייטונג, נישט קיין פריי-אוועקגעשטעלטע שול-וועזען, נישט די יתומים-פראבלעם איז דארט אזוי גרונטיג ארגאניזירט, נישטא אויך קיין סך יודישע אומזיסטע כשר'ע קיכען, דער אמעריקאנער יודישער נויטבעדערפטיגער איז איצט שרעקליך אומבעהאלפען און די טראגעדיע איז אויסערגעוועהנליך טיף.

און דאך האט דער „דושאינט" זיך אונטערגענומען צו פיהרען א הילף-אקציע פאר פוילישע יודען.

פערשטייט זיך, געבען וועלען די רייכע און פערמעגליכע, און אויב אפילו א קנאפער מיליאן יודען אין ניו-יארק איז געפאלען עקאנאמיש, זענען נאך געבליבען אין דער איינציגער וועלט-שטאט ביי אנדערהאלבען מיליאן יודען, וואס זענען גאר רייך, אדער פערמעגליך, אט די קרעפטיגע וואלטען איז בכוח צו העלפען אי די אייגענע ארימע לייט, אי די אלטע היימען.

אויך ביי אונז זענען פערהאן קרעפטיגע עלעמענטען, וואס קענען שטיצען די ארימערע — און זיי טוען עס אויך — אבער איז די פערהעלטעניש א גאנץ קליינע, אפשר קוים צעהן פראצענט פערמעגליכערע לגבי אומגעהייערע מאסען געפאלענע און נויטבעדערפטיגע. דעריבער איז גאנץ נאטירליך, אז אמעריקע, ביי איהר גאנצער געפאלענקייט, קען אונז העלפען.

אבער איין פערלאנג מעגען מיר אויסדריקען לגבי דעם „דושאינט": אז זיין הילף זאל זיין א ראציאנאלע און ציל-בעוואוסטע.

אונזער ראיין איז איצט אפשר נישט קלענער ווי ער איז געווען אין יענער שרעקליכער צייט, בעת דער „דושאינט" איז צום ערשטען מאל געקומען אהערצו מיט זיין הילף. מיר זענען שוין אבער נישט קיין צוקראכענע מאסע, אויסגעריסענע פון אונטער די אקופאציע-בעגעל, נאר אן ארגאניזירטע געזעלשאפט און אין א שטרענגען און פעסטען מלוכה-רעזשים. מיר זענען הונגעריג, און דאך ווען א פרישע קעמפערשאפט זאל קומען, ווי דעמאלט, טיילען אונז פעניצער ברויט, וועט די ארגאניזירטע געזעלשאפט שטעלען א ווידערשטאנד דער דעמאראליזאציע.

מיר פערלאנגען פונ'ם „דושאינט" ער זאל זיך צוהערען צו די בייזע שטימונגען וואס יודען אין אונזער יודישער געזעלשאפט, ער זאל אויפכאפען די בייזע קלאנגען, וואס וועקען אונז צו העלפען זיך אליין און זאל זיך צו אט די נייקייטען זיך צופאסען.

מיר גלויבען אז פון איטליכען געשאפענעם גראשען אין אמעריקע טריפט בלוט; ווילען מיר, אז מיט אט דעם בלוט זאל מען אין אונז אריינטריפען אויפלעבונג.

די יודישע געזעלשאפט אין פוילען איז שוין רייף געווארען פאר דעם פראבלעם פון איבער-שיכטונג. ס'איז שוין וועגען אט דעם פראבלעם גערעדט געווארען פון דער הויכער סיים-טריבונע, דא און דארט קומען שוין אפקלאנגען דערפון אין דער געזעלשאפט. ספעציעל איז שוין רייף דער פראבלעם פון בעזעצען יודען אויף ערד.

אויב דער „דושאינט" וועט זיך מיט דער פראגע פעראינטערעסירען, וועט ער זיך דערוויסען, אז אין פוילען קען א סך אויפגעטון ווערען אויף אט דעם געביט, די עסקנים פון „דושאינט" ווייסען אוודאי בעסער פון אונז, אז אין אמעריקע פערנעמט איצט די דאזיגע פראבלעם ביי די דעקלאסירטע יודען דעם אויבענאן. טויזענדער יודישע פאמיליעס רייסען זיך אויף די פארמס און מ'רעדט שוין דארט ערנסט וועגען ארגאניזירען הערצו געזעלשאפטליכע און מלוכהשע הילף.

ביי אונז לעבט מען אין טעות, מיינענדיג, אז דער אנטיסעמיטיזם פון דער פוילישער געזעלשאפט און דער אסעמיטיזם פון דער רעגירונג לאזט אונז נישט טון קיין שום זאך אין דער דאזיגער ריכטונג, ספרהאן נאך אין פוילען טויזענדער מארגעס יודישע פריוואטע ערד, וואס קענען פארצעלירט ווערען צווישען יודען, וואס וועלען מיט אייגענע הענד ארויסקריגען פון דער ערד א שטיקעל ברויט, און אויך נישט יודישע ערד קען מען בעקומען, אויב נאר מ'זאל זיך בעהמען דערצו מיט ארגאניזירטע כוחות. מיט געלד און מיט אנאומדערשיטערליך-שטארקען ווילען פון די מאסען.

דורך פערשידענע שפארעס רייסט זיך דאס דאזיגע וויכטיגע פראבלעם צו איהר לעזונג. אט א פרינציפיעלער צייטונגס-ארטיקעל, אט א סיים-רעדע, אט אן עפענטליכע פאדערונג פון יוגענדליכע, פארוואס מ'טוט גארנישט אויף אט דעם געביט און אט א פרוב פון „ארט" (אין ביאליסטאק) צו ארגאנדירען א פערמע. דאס זענען אלץ קולות פון לעבען, פאדערונגען פון דער שעה, וועלכע מ'טאר נישט פערשטיקען, נאר אדרבה, מ'מוז זיך צו זיי צוהערען, אויפכאפען זיי און טון וואס עס לאזט זיך.

דער „דושאינט" האט שוין פריהער בעוויזען, אז ער שטייט נישט אויף א פריהער-פונקט, נאר לאזט בעווייגען דורך געזעלשאפטליכע כוחות, אין אט דער בעוועגליכקייט ליגט אייגענטליך די גאראנטיע פון זיין אייגענער עקזיסטענץ.

זאל ער אצינד מאכען א ווייטערען שריט אין דער ריכטונג פון זיין עוואלוציע.

פ. ק.

איז דייטשלאנד קען מען ווייניג יודען
די פערפאלגונגען האבען אויך זייער גוטער זייט
וואס געארג בערנהארד מיינט וועגען דעם מצב פון די דייטשע יודען

דורך דער פערמיטלונג פון דער גרויסער אמעריקאנער טעלעגראפען-אגענטור „אסאשיאייטעד-פרעס" איז אין דער אמעריקאנער פרעסע אפגעדרוקט געווארען אנ'ארטיקעל פון דעם בעריהמטען דייטשען פובליציסט, געוועזענעם רעדאקטאר פון דער „פאסישער ציימונג" און איצט מיטארבייטער פון „אכט - אוהר-אווענד-בלאט" געארג בערנהארד (א יוד) וועגען דער לאגע אין דייטשלאנד. א גרויסער טייל פון ארטיקעל איז געווידמעט דער לאגע פון די יודען. דער ארטיקעל האט אין גאנץ אמעריקא געמאכט זעהר א גרויסען איינדרוק.

געארג בערנהארד ערקלערט דעם ערפאלג פון דער אנטיסעמיטישער קאמפאניע, וואס ווערט געפיהרט דורך די נאציאנאל-סאציאליסטען אין דייטשלאנד דערמיט, וואס די דייטשען קענען זעהר ווייניג די יודען. די יודען בילדען אין דייטשלאנד קוים איין פראצענט פון דער בעפעלקערונג און זיי לעבען מעהרסטענטיילס אין די גרויסע שטעדט. דער פויער פון דארף אדער דער איינוואוינער פון קליינעם שטעדטעל, וועלכער האט קיינמאל נישט געהאט די געלעגענהייט צו בעקענען זיך מיט די יודען און זייער אמת'ן לעבען און וועזען, איז גרייט צו גלויבען אלצדינג, וואס מען דערצעהלט איהם וועגען די יודען.

דער גורל פון די דייטשע יודען, שרייבט בערנהארד, איז זעהר א שווערער. די לאגע ווערט מיט יעדען טאג אלץ שווערער צו פערטראגען צוליב דעם ווירטשאפטליכען באיקאט, אויסשלוס פון יודישע ארבייטער און אנגעשטעלטע, באיקאט פון יודישען האנדווערק, סיסטעמאטישע פערדרענגונג פון יודישע דאקטוירים און אדוואקאטען, בעזונדערס אין די קליינע שטעטלעך.

דייטשען פון יודישער אפשטאמונג, וועמענס עלטערן און אורעלטערן האבען אין משך פון הונדערטער יאהרען געלעבט אין דייטשלאנד, וועלכע האבען שטענדיג געקעמפט אונטער די דייטשע פעהנער און האבען אין דער צייט פון וועלט-קריג פערלוירען צוועלף טויזענט מאן אלס קריגס-געפאלענע, זיי אלע ווערען אויף טויזענטער פערזאמלונגען, אין מיליאנען בלעטער פארגעשטעלט אלס מענשען פון א נידריגערע קלאס, וועלכע האבען נישט דאס רעכט צו בעקומען א ווירקונג אויפ'ן דייטשען עפענטליכען לעבען.

אויב מען זאל אויף דער זאך קוקען פון א העכערען שטאנדפונקט, שרייבט בערנהארד, ווערען די ליידען פון די דייטשע יודען, וואס זענען א רעזולטאט פון אנטיסעמיטישער אונטערדריקונג, פערוואנדעלט אין א ברכה פאר זיי: אלץ א גרעסערער צאהל יודען אין דייטשלאנד קעהרען זיך אום צו זייער טראדיציע און צו זייער פערגאנגענהייט. בעזונדערס די יודישע יוגענד ווערט אלע מאל מעהר דורכגעדרינגען פון די הויכע מעלות פון דער יודישער נאציע און פון איהר ווערט.

וואהל-קאמף אונטער היטלעריסטישן טעראר
די נאצי פיהלען זיך אלס פולשטענדיגע הערען פון דער לאגע
דער גרויסער רושם פון טאמאס מאנ'ס בריף

דייטשלאנד איז שוין אינגאנצען ארײַן אין פעריאד פון וואהל-קאמף, און עס געהט נישט פאריבער דער טאג, אז די היטלעראווצעס, וועלכע האבען איצט אין זייער רשות דעם אפאראט פון דער מלוכה און פיהלען זיך אינגאנצען אונבעשטראפט, זאלען נישט מארדען און שלאגען זייערע פאליטישע געגנער, זאלען נישט אויפרייסען זייערע מיטינגען, זאלען נישט בעפאלען און דעמאלירען די ארבייטער לאקאלען. ווי ווייט צעווילדעוועט עס זענען געווארען די היטלעריסטישע באנדעס איז צו זעהן פון דעם פאקט, וואס מיט עטליכע טאג צוריק האבען זיי ערמארדעט א יונגען סאציאליסט דערפאר, וואס ער האט פערטיילט וואהל-אויפרופען.

די היטלעראווצעס האבען שוין אנגעהויבען אנווענדען טעראר אויך לגבי דעם צענטרום, אנפאלענדיג אויף זייערע מיטינגען און שלאגענדיג זייערע רעדנער, ווי עס איז געווען דער פאל מיט דעם געוועזענעם מיניסטער שטעגערוואלד. די צענטער-מענשען זענען אבער גיך ארויס פון שלאכטפעלד, זיי האבען זיך געווענדט צום היטלעריסטישען אינערן-מיניסטער געריננג און האבען איהם פערזיכערט, אז זיי וועלען זיך פערהאלטען רוהיג און שטיל זיי פערדינען נישט אלוא מען זאל אויף מאכען אנפאלען. היטלער האט דעריבער בעפוילען מען זאל דעם צענטער נישט ריהרען ארויסגעהענדיג פון דער הנחה, אז זיי קענען נאך צוצוקומען. דער פראנט פון דער רעאקציע ווערט אזוי ארום אלץ ברייטער, און נעגען היטלערען שטעהט שוין אייגענטליך בלויז דער ארבייטער-קלאס.

עס געהען ארום הארטנעקיגע קלאנגען, אז אין דער נאכט פון די וואהלען (פון פערטען אויפן פינפטען מערץ) וועט פארקומען א היטלעריסטישער פוטש. 250 טויזענד ברוינע העמדלען זאלען בעזעצען בערלין. וואס זאל זיין דער ציל פון דעם פוטש — דאס איז נישט בעקאנט. פון ביירען איז מען אין צוזאמענהאנג מיט די קלאנגען מודיע, אז אין פאל פון א פוטש פון די היטלעראווצעס וואלט אין ביירען באלד ערקלערט געווארען דער פרינץ רופרעכט אלס קעניג. אבער צו די אלע קלאנגען דארף מען זיך בעציהען מיט גרויס פארזיכט ווייל ס'איז נישט פערשטענדליך, וואס אייגענטליך וואלטען די היטלעראווצעס אין איצטיגען מאמענט געקאנט מיט דעם פוטש דערגרייכען.

פון די היטלעריסטישע מעשים דארף מען פערנאטירען די פאלגענדע: אין די שולען איז ווידער איינגעפיהרט געווארען לייב-שטראף. אין דער העכסטער בערלינער מלוכה'שער קונסט-שול האבען די היטלעראווצעס דורכגעפיהרט א מיאוסען אנפאל. אינמיטען עקזאמען זענען זיי ארייַן אין זאל, האבען ארויסגעווארפען אויף דער גאס פיר פראפעסארען, האבען פערקלאפט די טיר, וואס האט געפיהרט אין צימער פון די פראפעסארען. דאן האבען זיי ארויסגעהאנגען איבער דער געביידע א היטלעריסטישע פאהן און זענען אנטלאפען. עס פערשטעהט זיך, אז די כוליגאנעס איז קיין האר פון קאפ נישט געמינערט געווארען.

אין בערלין רעדט מען נאך אלץ וועגען דעם פונאנדערגעטריבענעם צוזאמענפאהר פאר'ן פרייען ווארט, אין וועלכען עס האבען זיך בעטייליגט די בעסטע פארשטעהער פון דער דייטשער אינטעליגענץ. אלע געפינען זיך נאך אונטער'ן רושם פון בריף, וועלכען עס האט צוגעשיקט צום צוזאמענפאהר דער בעריהמטער דייטשער שריפטשטעלער, דער נאבעל-פרייז-טרעגער טאמאס מאן, וועלכער האט זיך ערקלערט פאר א סאציאליסט. אין זיין בריף האט דער גרויסער שרייבער געשריבען, אז יעדער איינציגער, וועמען עס איז נאהענט דאס פראבלעם פון פראגרעס און פון גייסטיגער קולטור, דארף צושטעהן צום סאציאליזם און צו דער ארבייטער-בעוועגונג. דער סאציאליזם, האט מען געשריבען אין זיין בריף, בעדייט דעם בעשלוס נישט מעהר צו בעהאלטען דעם קאפ אין זאמד פון די פלומר'שטע איבערערדישע אינטערעסען, נאר זיך צו שטעלען אויף דער זייט פון די, וועלכע ווילען געבען דער וועלט עפעס א זין. א מענשליכען זין.

רומעניע — דאס לאנד פון קאנטראסטען
אונגעהויערע לוקסוס און רייכטום — עלענד און ארימקייט
פארוואס קאן מען נישט קריגען קיין אויסלענדישע הלוואה?

אין קיין שום הויפט-שטאט אין דער וועלט וועט איהר נישט זעהן אזעלכע קאנטראסטען, ווי אין בוקארעשט און אזא גרויסע צאהל בריליאנטען. דאס זענען די ווייבער פון די פרינצים, פון די באנקירען און פאבריקאנטען. און אין ערגעץ וועט איהר אויך נישט זעהן, אז ארבייטער זאלען זיין אזוי אנגעטון אין אזעלכע שמאטעס ווי די ארבייטער אין בוקארעשט, און אין אנדערע שטעט פון רומעניען. בוקארעשט איז א שטאט פון ווידערשפרוכען. דער ארבייטער פערדינט א צוואנציג-פערציג לעי א טאג (דאס מאכט אויס פון איינס ביז צוויי זלאט) און פערמעגליכע מענשען צאהלען אין די נאכט-לאקאלען אכציג לעי (פיער זלאט) פאר א פילזשאנקע קאווע, אייניגע בעאמטע, ריכטיגער בעאמטינס בעקומען 1200 לעי א חודש, און הויכע בעאמטע בעקומען ריזיגע סומען געהאלט.

די ארימקייט פון די, וועלכע האבען ארבייט און פון די, וואס האבען קיין ארבייט אינגאנצען נישט, שאפט דעם געהעריגען באדען פאר רעוואלוציאנערער אגיטאציע, וואס ווערט אין רומעניען געפיהרט אין א זעהר שארפען טעמפא. איצט זענען אנגענומען געווארען שטארקע מיטלען אויף אפצוהיטען די ארדנונג אין לאנד; אבער פונקט אזוי ווי א קאראנטין שאפט נישט אז קיין עפידעמיע, אזוי קאנען אויך די מיטלען נישט אפשאפען די רעוואלוציאנערע בעוועגונג, וועלכע האט איהר שורש אין דער טיפער אונצופרידענהייט פון די מאסען, אין זייער ארימקייט און עלענד בעת א קליין הייפעל לעבט אין לוקסוס און רייכטום. די מלוכה קאן זיך ראטעווען פון גרויסע אומרוהען בלויז אין פאל ווען עס זאל בעדייטענד פערבעסערט ווערען די ווירטשאפטליכע לאגע, די לאגע פון די ברייטע מאסען.

די פערשידענע ביזאיצטיגע רעגירונגען האבען געמאכט פרובען צו ברענגען געוויסע ענדערונגען אין דער לאגע, אזוי א שטייגער האט מען געפרובט העלפען דעם פויער דורך קאנווערסיע פון די לאנד-ווירטשאפטליכע חובות, אבער דערמיט האבען זיך בענוצט בלויז געשיקטע מענשען. איינער האט א שטייגער אויפגעוויזען, אז זיין לוקסוס-אויטא איז געווען בעלאסטעט מיט א חוב, וואס דארף קאנווערטירט ווערען, ווייל אין דעם אויטא האט ער כלומרשט געפיהרט תבואה צו דער באהן. און ער האט דערגרייכט זיינס; די מאכט האט איהם געגעבען די געהעריגע בעשטעטיגונג. געגען די מיטלען, וואס האבען געזאלט העלפען דעם פויער האט זיך אנטקעגענגעשטעלט דער היימישער קאפיטאל און מיט דער הילף פון אויסלענדישען קאפיטאל האט ער זיך דערשלאגען, אז די אלע מיטלען זענען ווערט געווארען א גארנישט. די פויערים זענען נישט געהאלפען געווארען און דאס געלד פון דער מלוכה איז אריינגעפלאסען אין די ברייטע טאשען פון די קאפיטאליסטען.

די רעגירונג האט געפרובט בעקומען א הלוואה אין אויסלאנד, אבער דער אינטערנאציאנאלער קאפיטאל האט זיך נישט געאיילט, ווייל די אויסלענדישע באנקירען האבען געשטעלט אלס בעדינג עס זאל איינגעפיהרט ווערען א קאנטראל איבער דעם געבארגטען געלד און בכלל איבער די פינאנצען פון דער מלוכה. רומעניען איז דערויף נישט איינגעגאנגען, ווייל דאס ביזאיצטיגע רומעניען, די רומענישע ביוראקראטיע און די אלע, וואס לעבען אויפן חשבון פון דער מלוכה, קאנען נישט איינגעהן אויף קיין קאנטראל. עס האט זיך געהאנדעלט נישט בלויז וועגען פרעסטיזש פון דער מלוכה, נאר ביים קאנטראל וואלט מען דאך נישט געקאנט אזוי אונזשעניערט ציהען פון דער מלוכה-קאסע. ווען אין דער ערשטער צייט פון דער אונאפהענגיגער רומענישער מלוכה איז פרעמיער געווען גענעראל קיסעלעוו, פלעגט ער אין ביודזשעט פון דער מלוכה גלייך איינשטעלען א פאזיציע אויף „אונבעקאנטע" אויסגאבען, געהיימע האט ער אין דער ווירקליכקייט אויף צו דעקען פערשידענע מאלווערזאציעס און גנבות: קיסעלעוו האט גוט געוואוסט מיט וועמען ער האט אין רומעניען צו טון. פון יענער צייט אן האט זיך אין דער בעציהונג פון דער רומענישער ביוראקראטיע צו דער מלוכה און צו איהר פערמעגן ווייניג וואס געענדערט.

פון די גרעניץ-שטעט ביים דניעסטר קומען ידיעות, וואס זאגען עדות וועגען גרויסען אינטערעס, וועלכען עס ווייזען ארויס צו די געשעהענישען אין רומעניען די סאוויעטען. פריהלינג, שרייבט מען פון דער גרעניץ, וועלען די באלשעוויקעס אנפאלען אויף רומעניען און מיר וועלען מוזען פון דאנען אנטלויפען. די שרעק איז זייער איבערטריבען. אבער די באלשעוויקעס זענען געוויס פעראינטערעסירט אין פערגרעסערען די מורא, כדי אריינצוברענגען צעדרעדונג און פאניק. איבער די טויזענדער שמוגלער, וואס פיהרען פון רוסלאנד קיין מאלדאוויען, ציהט זיך אונרוה און נעיוואיעס, וואס פערשפרייט זיך ווייט איבער'ן לאנד.

אויפ'ן צאַרישען קריגס-פלאַט אין פינלאַנד

(זכרונות פון א ים-אפיציר)

— 3. —

ער איז געשטאַנען פאַר מיר אין אַ ווירדיגער פּאָזע, סאַלוטירענדיג מיליטעריש מיט דער לינקער האַנד צום דאַשעק און מיט דער רעכטער אויסגעצויגען צום באָט פון די הויזען.

דער מאַטראָסען קאָסטיום איז גוט געלעגען אויף איהם. די שיך געפוצט. גלאַט ראַזירט האָט ער אויסגעזעהען ווי אקוראַטנער מיליטער־מאַן, וואָס ערפילט זיין פליכט.

סמירנאָוו האָט מיר אָנגעקוקט מיט דורכ־דרינגענדע בליקען. ער האָט געפרובט טרעפען וועגען וואָס איך האָב איהם אַהערצו גערופען.

איך האָב פערפיהרט מיט איהם אַ געשפּרעך וועגען ראַדיאָ־טעלעגראַף, וועגען דעם צי עס אַרבייטען גוט זיינע אַפּאַראַטען, אָדער צי עס פאָדערט זיך עפּעס אַ רעמאָנט. ער האָט קורץ געענט־פערט, אַז אין זיין ראַדיאָ־אָפּטיילונג געהט אַלץ אין דער בעסטער אָרדנונג.

פּלוצלונג האָב איך אַ זאָג געטון:

— איך בין זעהר צופרידען, מיין ליבינקער, צו הערען אַזויפיל פון דיר. איך האָב זיך דער־פאַר בעאומרוהיגט, מחמת אונזער קריגס־פלאָט מוז זיך גרייטען צו די פריהלינג־שלאַכטען, נישט גע־קוקט אויף קיין שום געשעהענישען אין רוסלאַנד.

איך האָב בעמערקט, אַז מיינע לעצטע ווער־טער האָט ער אויפגענומען גאַנץ קאַלטבלוטיג. אַ סימן, אַז ער ווייס פון אַלץ.

— קענסט געהן!

— פאַרדאָן! — האָט סמירנאָוו האַרט, זעל־בעריש אָפּגעטפערט און אומדרעהענדיג זיך האָט ער אַ קוק געטון אויף מיר מיט עפּעס אַ בליק פון רחמנות.

דער עלטסטער ראַדיאָ־טעלעגראַפיסט סמיר־נאָוו איז פון מיר אַוועקגעגאַנגען מיט'ן זעלבען סוד, מיט וועלכען ער איז געקומען צו מיר און איך בין געבליבען זיצען אַ צוקלעמטער און דער דריקטער פון מיינע שווערע געדאַנקען.

איך האָב זיך דערמאָהנט, אַז איינמאָל האָט דער עלטסטער אָפיציר מיר דערצעהלט, אַז דער ראַדיסט סמירנאָוו האָט דריי נאָהענטע חברים אויפ'ן קריגס־שיף. דאָס זענען געווען אַ מינען־שיטער, אַ מאַשיניסט און אַן אַרטילעריסט, אויף וועמען איך האָב געהאַט אַ חשד אין רעוואָלוציאָנערער טעטיגקייט.

פּלוצלונג האָט מיר אין מוח דורכגעבליצט אַ געדאַנק: צי איז דאָס אָקאָרשט נישט די אָרגאַני־זאַציע גופא? יעדער איינער פון זיי האָט צו זיך נאָך אַנדערע באָהענטע חברים אויף דער שיף און זיי אַלע צוזאַמען שטעלען דאָס פאַר מיט זיך די געהיימע אָרגאַניזאַציע.

גאָר גיך איז מיר אויסגעקומען צו איבער־צייגען זיך אין דער ריכטיגקייט פון מיינע סברות.

זיצענדיג איינמאָל ביי זיך אין קאַיוטע האָב איך געשריבען אַ שיפרירטע דעפּעשע צום הויפּט־אַדמיראַל. איך האָב איהם געוואָלט מיטטיילען, אַז ביי מיר אויף דער קריגס־שיף איז אַלץ רוהיג, דאָס איז געווען פריטאָגצונאַכטס. אַ זייגער 8 אין אָוונט. איך בין געווען נערוועז און נישט אויס־גערוהט פון איינציגע שלאָפלאָזע נעכט.

בלוט אויפ'ן פּאַנצער־קרייצער „גראָמאָבאָי"

פּלוצלונג האָב איך דערהערט אַ שיטערייַ

און אַ טופּערײַ פון פיס. עמיצער האָט אַ יאָמער־געטון ווי פאַר דער גסיסה.

— שוין! עס האָט זיך אָנגעהויבען — האָט מיר אַ בליץ געטון אין מוח: איך האָב אַ געשריי געטון און בין שנעל אַרויסגעלאָפען פון מיין קאַיוטע.

אין אַ מאָמענט אַרום בין איך געבליבען שטעהן אַרומגערינגעלט דורך בעוואָפענטע מאַטראָסען. זיי האָבען שנעל מיך אַרומגעטאַפּט און אָפּגעפיהרט אין אָפיצירען־זאַל, קודם־כל האָב איך דערזעהען, אַז די פּיראַמידען מיט ביקסען, וואָס זענען דאָרט געשטאַנען זענען געווען ליידיג. דאָס האָט בעדייט, אַז די ביקסען געפינען זיך שוין אין די הענד פון די מאַטראָסען.

באַלד האָב איך דערזעהען, אַז מיין געהילף, קאַפּיטאַן איזמאַילאָוו ליגט אויף דער ערד אָהן אַ היטעל, מיט אַ צושפּאָלטענעם קאָפּ, אַרום איהם, אויפ'ן ליבאָלעאום פון דיל איז געשטאַנען אַ לוזשע בלוט. ער האָט געגוסס'ט און זיינע מינוטען זע־בען געווען געצעהלטע. מיר איז אויסגעקומען אי־בערצושפּרייזען איבערן קערפּער פון מיין געהילף וועלכער האָט זיך געוואָרפען אין קאָנוואולסיע פאַרן טויט.

פון דערווייטענס האָבען זיך צושאָטען ווי אַר־בעס די אָפּטע ביקסען שיסערייען, וועלכע האָ־בען געקנאַלט אויפ'ן אויבערשטען דעק.

אין אָפיצירען צימער האָב איך געטראָפען נאָך עטליכע אָפיצירען, די שיפס־דאָקטוירים און דעם פּאָפּ. אַ קאַראַאול פון מאַטראָסען איז גע־שטאַנען לעבען זיי אויף שמירה.

די געשעהענישען האָבען זיך פונאַנדערגעווי־קעלט מיט אַן אומגלויבליכער שנעלקייט. אין אָפי־צירען־זאַל האָט מען כסדר אַריינגעפיהרט אַלץ נייע אַרעסטירטע אָפיצערען, קאָנדוקטאָרען, שיף־בעאַמטע. אין טיר האָבען זיך בעוויזען מאַשיניסטען, זיי האָבען געשלעפּט פאַרן קאַרק דעם עלטסטען מעכאַניקער, ער איז געפאַלען אויף די קניע פאַר זיי און האָט זיך געבעטען רחמים!

— חברים, האָט רחמנות מאַכט מיר פאַר אַ קעסעל־הייצער, שטעלט מיר אויף דאָפּעלטע דע־זשורען, נאָר שענקט מיר דאָס לעבען!..

און ער האָט אַליין אַרונטערגעריסען פון זיך זיינע אָפיצירען־שליפּעס.

די מאַשיניסטען האָבען מיט גרויס געלעכטער איהם אָפּגעשליידערט פון זיך — ער איז אַנידער־געפאַלען אין אַ ווינקעל און איז געבליבען ליגען, קרעכצענדיג פונקט ווי די פיס וואָלטען איהם אָפּ־גענומען.

דערווייל, איז אַלץ שטאַרקער געוואָרען די בעוועגונג אויף דער שיף. עס איז געווען קענטיג אַנ'אויסגעצייכענטע אָרגאַניזאַציע אין אַלץ, די צאָהל אַרעסטירטע האָט זיך אַלץ פערגרעסערט. ווייט, ווייט אויף דער שיף האָבען געקנאַלט ביקסען — שאָסען.

פּלוצלונג איז אין אָפיצערען־צימער אַריינ־געלאָפען דער עלעקטראָ־אינזשינער אַ ... ער גאַלאַ־ווין איבערגעטון אין אַנ'מאַטראָסען בלוזע. זיין פּנים איז געווען פערבלוטיגט. איך האָב איהם קוים דערקענט.

— ראַטעוועט, אייער הויכוואָהלגעבוירען, ראַ־טעוועט! — האָט ער מיט אַ פערצווייפעלטער שטים געשריגען, ווענדענדיג זיך צו מיר.

— טרעט אָפּ! — האָב איך שאַרף אויסגע־שריגען — אָפּרוקענדיג זיך פון איהם ווי פון אַ געריהרטען פון זיבען.

אין טיר האָבען זיך בעוויזען בעוואָפענטע מאַטראָסען, וועלכע האָבען זיך נאָך איהם נאָכ־געיאָגט. דער אָפיציר איז צוגעפאַלען צום דיוואַן האָט זיך איינגעשטשעמט אין איהם מיט אַלע כחות און צונויפגעצויגען די פיס אונטער זיך, ווי ער וואָלט זיך געוואָלט שיצען פון קלעפּ.

איינער פון די מאַטראָסען האָט איהם אַ זעץ געטון מיט'ן באַגנעט אין הינטער־חלק אַריינשטע־כענדיג דעם באַגנעט ביז'ן סאַמע רעהר פון ביקס, אַ צווייטער מאַטראָס האָט איהם דורכגעשטאָכען די פּלייצע. דער אָפיציר איז געבליבען ליגען ווי צו־געשפּילעט צום דיוואַן. באַלד האָט ער זיך אומ־געדרעהט און איז געבליבען ליגען טויט.

ווי פערגליווערטע זענען מיר אַלע געבליבען שטעהן אויף אַנ'אָרט. עס האָט זיך געווינט, אַז אָט באַלד נעהמען זיך די מאַטראָסען צו אונז אויך. פון דאָזיגען שוידערליכען געדאַנק האָט אונז גע־וואָרפען ווי אין קדחת.

אָבער די מאַטראָסען האָבען באַלד זיך פער־ענטפערט פאַר אונז פאַר זייער בעגאַנגענעם גרויל־זאַמען מאָרד־טאַט.

— סאַראַ אויסוואורף! געהערט אַביסעל! מיר האָבען דאָך איהם געפּאַקט ביים פּרובען קאַליע מאַ־כען די דינאַמאָ־מאַשין!

— אָ! ער האָט דאָס קלוג צוגעטראַכט! עס וואָלט מאָמענטאַל געוואָרען פינסטער אויפ'ן פּאַנ־צער שיף און אַלע אונזערע שונאים וואָלטען זיך צולאָפען ווי די מייז, וועמען וואָלטען מיר דאַן געקענט פּאַקען אין דער פינסטערניש?

ביידע מאַטראָזען האָבען זיך אַרומגעדרעהט דעם שווייס פון פּנים. זיי זענען אַוועקגעגאַנגען אי־בערלאָזענדיג דעם טויטען קערפּער פון אָפיציר אויפ'ן דיוואַן.

מיר האָבען איינער דעם אַנדערען אָנגעקוקט פּונקט ווי מיר וואָלטען זיך געזעהען דאָס ערשטע מאָל. דער פּאָפּ האָט אָנגעהויבען זאָגען תפילות אויפהויבענדיג אין דער הויך דעם זילבערנעם צלם. אַלע איבעריגע אַרעסטירטע, וועלכע זענען אַהער־צו געבראַכט געוואָרען האָבען זיך געשאַרט אַלץ טיפער צו די הינטערשטע ווענט. יעדער איינער האָט אַלץ געוואָלט זיך בעהאַלטען הינטערן צווייטענס פּלייצע.

מיר האָבען נאָך נישט בעוויזען קומען צו זיך פון דעם בלוטיגען אַקט אין אָפיצערען־צימער און מיר האָבען שוין ווידער דערהערט אַ קאַנאָנאַדע פון ביקסען, וועלכער האָט זיך געטראָגען אַהערצו פון דעם אָפיצער־קאָרידאָר.

(ווייטער קומט).

די גרעסטע פאַסט-געבייידע אין דער וועלט,

איז אויסגעבויט געוואָרען אין טשיקאַגאָ.

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צעגעלביאַנאַ 4, טעל. 216-90
ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט־ און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער־שוועכע. אַלע אַרט גאַלוואַניזאַציע, עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען.
נעמט אָן פון 8–2 און פון 5–9 אָוונט.
בעזונדער וואַרטע־צימער פאַר פרויען.

ר. איזראַעל

משפּחות אין פלאַמען

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן
פון יודישען פאַמיליען־לעבען

(105

ליב „געץ" האָט געפינען עפּיס אַנ'אויס־רייד צו פרעגען אויף אימיצען. ער האָט געוואָלט גענוי אָנקוקען דוד'ן.

— דאָ וואוינט נישט אַזאַ איינער אויף וועמען איהר פרעגט, האָט מרים געזאָגט.

— ענטשולדיגט, איך זוך איהם שוין אַרום עטליכע טעג און קען איהם נישט געפינען.

ליב „געץ" איז נאָך אַלץ נישט אַוועקגע־גאַנגען, ער האָט אַזוי אויפמערקזאַם זיך צוגעקוקט צו דוד'ן, אַז דאָס לעצטען איז געוואָרען אַזש אומאַנגענעהם.

— דער דאָזיגער הער איז מיר בעקאַנט, האָט ליב „געץ" געזאָגט, אָנווייזענדיג אויף דוד'ן.

— אָבער מיין הער, איך האָב אייך שוין געזאָגט איינמאָל, אַז דעם וועמען איהר זוכט געפינט זיך נישט דאָ, איז מרים שוין געוואָרען אומגעדולדיג.

ליב האָט זיך נישט געקענט צוריקהאַלטען פון זיינע פערברעכערישע געוואוינהייטען און איצט געשטאַנען און ציניש געלאַכט.

— אָבער בייזערט זיך נישט, יונגע מאַדאַם, איך וועל באַלד אַוועקגעהן, איך האָב גלאַט אַזוי ליב צו זעהען, ווען איך ברענג אימיצען אַריין אין פערלעגענהייט.

— זייט מוחל, האָט דוד זיך אָנגערופען איאָר קענט דאָך דאָ קיינעם נישט און דאַרפט נישט זיין אַזוי חוצפה'דיג.

— איך האָב דאָך אייך דערויף שוין גע־ענטפערט, אז איך קען אייך דוקא יאָ.

דוד האָט אָנגעקוקט דעם אומבעקאַנטען גאַסט און זיך נישט געקענט דערמאָהנען, אַז ער זאָל איהם ערגיץ וואו שוין האָבען געזעהען, דוד האָט געקוועטשט מיט די פּלייצעס און ער האָט אָנגעהויבען חושד צו זיין, אַז דער פּערזאָן האָט עפּיס אַנדערש אין זינען.

— זאָגט וואָס איהר פערלאַנגט, האָט דוד ענערגיש געזאָגט.

— איך וויל גאָרנישט, איך וויל אייך נאָר אָנקוקען און געה באַלד אוועק.

און ווירקליך האָט זיך ליב שוין אויסגע־דרעהט און איז געגאַנגען אין דער ריכטונג צו דער טיר. עפענענדיג די טיר איז גראָד אַריינגע־גאַנגען אַנ'עלעגאַנטער יונגערמאַן. מרים האָט לייכט אויסגעשריגען. דאָס איז געווען מאַקס, דוד האָט אויך דערקענט אין דעם יונגענמאַן דעם, וואָס האָט איהם אַמאָל אָפּגעשטעלט אין גאַס און האָט מיט איהם גערעדט וועגען מרים'ען. ליב „געץ" איז שוין נישט אַוועקגעגאַנגען, ער האָט געפיהלט עפּיס אין דער לופט. איבעריגענס האָט ער דאָך געמוזט אָנקוקען דעם נייעם גאַסט פונקט אַזוי ווי ער האָט אָנגעקוקט דוד'ן, כדי צו קאָנען איבערגעבען דער דאַמע, וואָס צאָהלט איהם דערפאַר. אַלע פיר זענען געבליבען שטעהן אין דעם קליינעם צימערל

און קיינער האָט נישט געהאַט די דרייסטקייט דער ערשטער עפּיס צו רעדען, דאָס שווייגען האָט איבערגעריסען מאַקס אַליין.—איך וואָלט מיט אייך געוואָלט רעדען, האָט ער נישט דרייסט געזאָגט.

איך האָב מיט אייך נישט, וואָס צו רעדען, האָט מרים ענערגיש געזאָגט.

— מרים, איך האַלט, אַז איהר וואָלט יאָ נעדאַרפט מיט מיר רעדען, דוכט זיך, אַז מיר זענען זיך נישט פרעמד.

— נאָך פרעמדער ווי אַמאָל איך האָב קיין שום פערגעניגען נישט פון אייער וויזיט.

דוד איז געווען איבעראַשט פון דער אויפ־נאַהמע, וואָס מרים האָט געמאַכט דעם יונגענמאַן. אויך מאַקס האָט זיך שטאַרק געוואונדערט אויף מרים'ס רייד, לויט זיין שכל איז אויסגעקומען, אַז מרים דאַרף זיין צופרידען, וואָס ער וויל צו־רעכט מאַכען דאָס וואָס ער האָט געטון. ער האָט זיך שוין געהאַט דערוואוסט פון זיין שוועסטער אין וועלכער לאַגע מרים געפינט זיך דעריבער איז דאָס איהם אויסגעקומען שטאַרק מאָדנע.

— אָבער מרים, איך וואָלט דאָך געוואָלט מיט אייך רעדען אונטער פיר אויגען.

מרים האָט שוין אַפילו געהאַט ווי נישט בעמערקט, אַז אין צימער געפינט זיך נאָך דער ווילד־פרעמדער מענש, וועלכער האָט זיך מיט עט־ליכע מינוט צוריק אַזוי מאָדנע אויפגעפיהרט.

— פונקט פערקעהרט, האָט מרים געענט־פערט, אויב איהר האָט עפּיס צו זאָגען, מאַכט דאָס קורץ און דאָס ביי אַלעמען, איך האָב מיט אייך קיין שום סודות נישט.

מרים האָט נישט געווינט, זי האָט זיך נישט אויפגעפיהרט אַזוי, ווי ס'וואָלט געהאַנדעלט אַ־אַנדערע ווען פאַר איהר וואָלט געשטאַנען איהר פערפיהרער. זי האָט איהם נישט געמאַכט קיין

פאָרוואורפען און נישט געפרובט מיט גאָרנישט אויף איהם מיט עפּיס צו ווירקען, נאָר שטאָלץ און ווירדיג געפאָדערט, אַז ער זאָל פערלאָזען איהר וואוינונג.

— איהר בעליידיגט מיר, מרים, דוכט זיך, אַז איך האָב עפּיס צו זאָגען אין דער גאַנצער לאַגע, אין וועלכער איהר געפינט זיך איצט.

— איהר האָט גאָרנישט וואָס צו זאָגען, און איך וויל אייך נישט קענען.

— איך ערלויב נישט צו זיך אויף אַזא אופן צו רעדען.

— און איך ערלויב אייך בכלל נישט אַריינ־צורייסען זיך צו מיר אין וואוינונג.

ליב „געץ" האָט גוט געקענט דעם אַנזאָג פון דער דאַמע, אַז דעם מיידעל טאָר קיין שום שלעכטס נישט געשעהן און ער האָט זיך שוין געגרייט אויף אַנ'אינטערווענץ.

— מרים, ווער איז דער מאַן, האָט דוד גע־פרעגט און געפיהלט האָט ער, אַז ער איז דאָ אַנ־איבעריגער מענש, ער אין זיינע לאַנגע מלבושים מיט די פאות מיט דעם ישיבה בחורישען פּנים, האָט זיך גיט אַריינגעפּאַסט נישט צו דער אומגעבונג און נישט צו זיין געשפרעך, וואָס איז דאָ געפיהרט געוואָ־רען. ער האָט אָבער געזעהען. אַז דאָס דאָזיגע שטרענגע געשפּרעך קען זיך דאָ שלעכט פערענדי־גען און דעריבער האָט ער מרים'ן נאָכאַמאָל גע־שטעלט די פראַגע:

— ווער איז דאָס דער דאָזיגער מאַן?

מרים'ן איז געוואָרען שלעכט, זי האָט מעהר נישט געהאַט קיין כוח, צופיל אָנגעשטרענגט און ערשעפּט איז זי געווען, אַז זי זאָל נאָך איצט קע־נען ווייטער קעמפען, זי איז געוואָרען בלאַס און האָט זיך קוים צוגעשלעפּט צו אַ שטוהל, אויף וועלכען זי האָט זיך געזעצט.

(פאָרטזעצונג קומט).

צווישען יודען אין סמירנע

(רייזע איינדריקען פון נאהענטען מזרח)

פון ב. סמאליאר.

א יוד זאל מען זיין וועט מען אפילו אין דער ארימער סמירנע אויך נישט פערפאלען ווערן.

אין די שמאלע, געקרימטע געסלעך פון סמירנע שפאציר איך, א פרעמדער, און וואונדער זיך: „וועל איך דא דערקענען א יודען צי נישט?..

די יודען אין סמירנע — איהר קאנט זיי קיינמאל נישט אונטערשיידען פון דער איבעריגער בעפעלקערונג. איהר קאנט קיינמאל נישט וויסען, צי זענען זיי טערקען, סיי אין אויסזעהן, סיי אין קליידונג און סיי אין דער שפראך.

מיטאמאל — „רובינשטיין".

א גרויסע שילד אויף גריכיש, טערקיש, פראנצויזיש און ענגליש, דערצעהלט, אז די קראם אין פראנט, פון וועלכער איך האב זיך אפגעשטעלט — א קראם פון גאלאנטעריי און מאנופאקטור — באלאנגט צו איינעם, וואס הייסט רובינשטיין.

„יוסף רובינשטיין"....

רובינשטיין איז נישט קיין ספרד'ישע פאמיליע. נישטא קיין רובינשטיינס צווישען די ספרדים, בעשליס איך ביי זיך, אז דאס מוז זיין מסתמא א רוסישער יוד און לאז זיך אריין אין קראם איבערוועניג.

א יונגער בחור, ריין געראזירט און איראפעאיש געקליידט, בעגעגענט מיך ביים אריינגאנג, גרייט מיך צו בעדינען.

— עטוואס פאר דעם הער? — פרעגט ער מיך אויף פראנצויזיש, דערקענענדיג אין מיר אן אויסלענדער.

— יא, — זאג איך אויף א הימישען יודיש. — ווייזט מיר א האלב טוץ זאקען.

דער בחור איז ווי געלעפט.

— יודיש! — וואונדערט ער זיך מיט בעגייסטערונג. — איהר רעדט יודיש?

ער פערגעסט אויף א ווילע, אז איך בין א קליענט, און אז ער דארף מיך בעדינען. א צומישטער און אנ'אויפגערעגטער זוכט ער אויף א בענקעל און שטעלט עס אוועק גלייך לעבען מיר.

— זעצט זיך! — בעט ער מיך, און דאס מאל שוין אויף יודיש. — ביטע זעצט זיך! שוין אזוי לאנג ווי איך האב קיין יודיש נישט געהערט. אזוי לאנג, אז איך האב נישט געזעהן קיין יודען, וואס רעדען יודיש...

די קראם ווערט דערווייל פולער און פולער מיט קונים, אבער מיין בחור איז איצט ווייט פון דעם. מען קאן זעהען, אז ער איז איינגאנצען אין אנ'אנדערער וועלט. אין א וועלט, וואס איז איהם א סך, א סך נעהנטער ווי זיינע קונים.

אויף אנ'אונפערשטענדליכער פאר מיר שפראך הייסט ער זיינע צוויי אנגעשטעלטע זיך אפגעבען מיט די אריינגעקומענע קונים און אליין נעהמט ער זיך אוועקלאזען אין א געשפרעך מיט מיר.

— פון וואנען אייגענטליך זייט איהר צו אונז פערפאלען? — איז ער נייגעריג צו וויסען.

— פון סאוויעט־רוסלאנד דערצעהל איך איהם.

— פון סאוויעט־רוסלאנד? — זעה איך ווי עס צינדט זיך אן א פייערעל פון אינטערעס אין זיינע אויגען, — פון וואס פאר א שטאט?

— פון מאסקווע, פון קיעוו, פון אדעס, פון א סך שטעט!....

— פון אדעס? — גיט ער זיך א כאפ. — און מיין אדעס?

דער טאן זיינער ווערט מיט אמאל געענדערט. אנשטאט אינטערעס דערפיהל איך מיטאמאל אין זיינע פראגעס אויך א געפיהל פון בענקשאפט.

איצט האט ער איינגאנצען פערגעסען, אז מיר שטעהען אין א קראם און אז די קראם איז פול מיט מענשען. סיי די קראם און סיי די מענשען עקזיסטירען איצט פאר איהם נישט. איצט שוועבט ער אין א ים פון אלטע זכרונות פון דער נישט־לאנגער פערגאנגענהייט. זכרונות וועלכע ער גיסט פאר מיר אויס ווי פון א פליסענדען קוואל.

אליין אן אדעסער, האט איהם דער גורל פערווארפען אהער, קיין סמירנע. זיינע עלטערען האבען נישט געוואלט זיין אונטער דעם קאמוניסטישען רעזשים, האבען זיי ארויסגעראטעוועט זייער פערמעגען און זיך ארויסגעריסען אויף א שיף אזש אין דער ווייטער סמירנע, דא האבען זיי זיך בעזעצט, דא האבען זיי געעפענט זייער געשעפט און דא האבען זיי בעשלאסען צו מאכען זייער נייע היים.

דאס געשעפט ווי דאס געשעפט. גראד געהט עס נישט שלעכט. נישטא זיך וואס צו קלאגען.

די איינציגע צרה איז אבער די איינזאמקייט, די אפגעזונדערטקייט. דאס זיין אפגעריסען פון דער וועלט, דאס פיהלען זיך ווי אויף אנ'אינזעל.

— פארוואס אויף אנ'אינזעל? — וואונדער איך זיך. — איהר האט דאך אזוי פיל ספרד'ישע יודען.

— אך! — זיפצט ער אנ'אומצופרידענער. — מיט די ספרד'ישע יודען האבען מיר גארנישט, וואס צו טון. זיי זענען פאר אונז א בעזונדערער שבט. מיר קאנען זיך מיט זיי נישט פערשטענדיגען סיי אין שפראך און סיי אין כאראקטער. נו, און מיט די גריכען און די טערקען קאנען מיר זיך אוודאי נישט פערשטענדיגען, זיצען מיר דא און קוויקען זיך מיט אלטע זכרונות און מיט די רוסישע עמיגראנטישע צייטונגען, וואס מיר קריגען אויסגעשריבען פון פאריז.

— נו, און מעהר קיין יודען פון רוסלאנד זענען דא נישטא? — פרעג איך זיך ביי איהם נאך.

— כמעט ווי נישטא, — דערצעהלט ער מיר ווייטער אין א טאן פון בענקשאפט, — ארום און ארום קענט איהר אין גאנץ סמירנע געפינען אפשר א האלב טוץ רוסישע יודען, זענען א העלפט פון די בעאמטע אין דעם היגען סאוויעטישען קאנסולאט, איז פאר זיי זענען מיר דאך עפעס עמיגראנטען. פאר זיי זענען מיר גלייך ווי קאנטר־רעוואלוציאנערען....

ער רעדט, און פון יעדען ווארט רייסט זיך ארויס א שטורמישע בענקשאפט נאך רוסלאנד, נאך אדעס, נאך דער אלטער היים.

— איז וואס זשע הערט זיך איצט אין אדעס?... ווי קוקט אויס די שטאט?... וואס מאכט די בערדיטשעווסקע?...

ער בעווארפט מיך מיט א מבול פון פראגען און ווארט גארנישט אויף קיין ענטפער. קודם כל איז איהם, — זעהט מען, — וויכטיג אויסצושאפען פון זיך דעם זאפאס פון געפיהלען, וואס זענען די גאנצע צייט אין איהם איינגעפראפט און וועלכע האבען ביז איצט נישט געקריגען זייער תיקון.

באלד גיט ער זיך א כאפ, אז איך בין א פרעמדער, און אז איך האב מסתמא קיין צייט נישט לאנג צו זיצען אין זיין געשעפט, רייסט ער איבער אינמיטען, און מאכט מיר א פארשלאג.

— איהר מוזט צו אונז קומען, — זאגט ער, — אויף מיטאג... מיר וואוינען טאקע דא נישט ווייט פון אונזער געשעפט... עס וועט זיין די גרעסטע פרייד פאר מיינע עלטערען...

איך האב איהם צוגעזאגט.

„רי דע לאפ"

פון ישראל ליכטענשטיין.

יעדער צוגערייזטער אין פאריז, בעזוכט אויך דאס אונטערוועלט־געסעל „רי דע לאפ".

דאס אפאשען־געסעל איז שוין געוויזען געווארען אויף א סך פילמען אין דער גאנצער וועלט.

פארן קריג פלעגט מען מורא האבען אין א בעסערע קליידונג, אהן מעסער, אדער רעוואלווער, זיך צו בעווייזען אין א דארטיגער קנייפע. רייכע טוריסטען פלעגען זיך טאקע ספעציעל אנטון אלטע פערלאטשעטע הויזען און ספארט־היטלען ביים בעזוכען א דארטיגע קנייפע.

עס איז רעכט, אז די איבערגעשפיצטע פראוויזען האבען ספעציעל אריינגעטריבען אזוי פיל „מיסטיק" אין דעם געסעל, כדי דורכדעם מעהר אריינצוציהען דעם אויסלענדער מיט זיינע דאלארען אדער פונטען.

דאך אבער געפינט מען אין דעם געסעל, אזוי פיל אלטעס און ראמאנטישעס, וועלכעס איז ווערט בעשריבען צו ווערען.

פון דעם גרויסען פלאץ „דע לא באסטיל", פאלט מען אריין אין א פאנטאסטיש שמאל געסעל, פון ביידע זייטען — אלטע הייזער מיט פענסטער ווי לעכער, ביז צום העכסטען שטאק, כמעט שטענדיג פערמאכטע לאדענס. די איינגענג אין די הייזער שמאלע, פינסטערע לעכער.

עטליכע גאז־לאמפען זענען אנגעפעסטיגט אין די הייזער, און דאס ליכט זייערס ווארפט עפעס אונהיימליך מיסטישעס אויף די בעזוכער... ס'גאנצע געסעל איז פון ביידע זייטען פול מיט קאפען — דאנסינגס. פאר יעדער אזא דאנסינגס־קנייפע, הענגט א שרייענד־רויטע לאמפ, וועלכע רופט אריין די געסט. ביי יעדער קנייפע שטעהן עטליכע פון די ספעציעל אנגעשטעלטע, טענצערינס, וועלכע ווינקען גענוג דיסקרעט צו די נייגעריגע שפאצירענדע.

צו יעדער צייט געפינען זיך דארטען פערשטארקטע פאליציי־פאסטענס.

די קנייפעס, ענגע און נידריגע לאקאלען. די ארקעסטערס האלטען זיך אויף באלקאנס אין דער לופטען, די ארקעסטערס בעשטעהען אלע פון א שפאנישע צו־הארמאניק, א גרויסע פויק — מיט שרייענדע טאצען און גלאקען און א גאנץ אנטמאדישער דודעלזאק. אלע לאקאלען זענען אנגעפילט מיט פאנטאסטיש־קאלירטע לעמפלעך. ביים טאנצען מאכען די עלעקטרישע לעמפלעך פערשידענע קונצען, און די טענצער ליארמען און פייפען. עס דונערט און עס בליצט... אלץ, כדי אריינצוציהען דעם נייגעריגען עולם, און ביי די, וועלכע זענען שוין דרינען, פערשטעהט שוין דער פאריזער גארסאן (קעלנער), מיט א געמאכטע, איבערגעטריבענע העפליכקייט, ארויסצונעהמען די פראנקלעך פון קעשענע.

די פראנצויזען זענען געוואלדיגע קינסטלער צו פעראינטריגירען דעם אויסלענדער, די איינגענג אין די לעגענדארישע רייכע קאפעעס אויפ'ן מאנפארנאס, אדער אויף די גרויסע בולווארען, זענען איינגעארדענט מיט פערשווענדערישען לוקסוס. לחילוק זעהט עס אויס אויף „רי דע לאפ":

דאס אפאשען־געסעל אין פאריז

א קליין רויט עלעקטריש שילדעל „באל" רופט אריין אין א טויער, דארט ציהט זיך א לאנגער שלעכט־ברוקירטער הויף, אנגעשטעלט מיט האנד־וועגעלעך און פערשידענע ברעטער און קלעצער, מען ווערט אזוי פעראינטריגירט, אז מיט אביסעל הארץ־קלאפ קריכט מען אויף דעם הויף (מאנכעס מאל אין נישט־קשה'דיגע פלאטשעס...) זוכען דעם — „באל" (דאנסינג) ביים סאמע עק פון הויף וואוהין דאס גרילצען פון'ם דזשאז ציהט, מערקט מען א שמאל, נידריג טירעל. מען מוז זיך שטארק איינבייגען ביים אריינגעהן דארט קומט מען אריין אין אנ'פערשטקלאסיג לוקסוס־לאקאל ,,וואו עס טאנצען הונדערטער עלעגאנטע פארלעך אונטער די קלאנגען פון אפיקעם „דזשאז", בעווארפען מיט א ים ליכט.

כמעט יעדען שבת צווישען צוועלף און איינס ביינאכט ווערט דאס געסעל אפגעשלאסען פון ביידע זייטען און צאהלרייכער אגענטען און פאליציי בעאמטע לעגיטימירען אלע אנוועזענדע.

Dr. Z. RAKOWSKI

ספעציאליסט פאר

אויערען, נאז, האלז און לונגען־קראנקהייטען

11 ליסטאפאד 9 (קאנסטאנטינער)

טעל 127-81

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7

נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 11—2

אין כעלמיפון 8—9 פריה.

ארטאפעדישער אנשטאלט

גראטעזען, נארסעטען, ארטאפעדישע אפאראטען אלער ארט, לייכטע פלאטפוס־איינלאגען געגען פיס־שמערצען אלס נאך גיפס־אבדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović

פיעטריקאווער 119. טעל. 281-81.

איהר בענקשאפט

(סקיצע)

פון ליאלי קויפמאן.

צוויי פרויען זענען געזעסען לייט־ביי־זייט און גערעדט צווישען זיך מיט א האלב קול. דאס איז געווען אנ'אינטים געשפרעך פון צוויי פערהייראטע פרויען.

די ערשטע — סאפי, אנ'אפגעבליאקעוועטע בלאנדינקע — האט דערצעהלט העלענען, דער חבר'טע איהרער, מיט וועלכער זי האט זיך א פאר יאהר נישט געזעהען און צו וועלכער זי איז אצינד געקומען צופאהרען צו־גאסט:

— יא, טייערע... אט דעמאלט האב איך זיך ענדליך בעשלאסען! דאס גליק פון א פרוי איז קורץ. די יאהרען פליהען שנעל... דו ווייסט, איך האב חתונה געהאט צו אכציהן יאהר — וואס האב איך דאן פערשטאנען אין לעבען? געוויס, איך קען קיין שלעכטס נישט זאגען וועגען וויקטארען, ער איז א גוטער מאן און פאטער... אבער ס'איז נישט דאס. נישט דאס.... פערשטעהסט, העלען? פערליבען זיך דארף מען, מען מוז... מען מוז! כאטש איינמאל אין לעבען מוז מען זיך פערליבען ווי ס'דארף צו זיין! ווילד! שטורמיש! ביז משוגעת! נו, האב איך זיך אט אזוי פערליבט...

העלען האט אויפמערקזאם און מיט נייגעריגקייט בעטראכט איהר חברטע, זי האט געזעהן א פערוועלקטע פרוי אין די דרייסיגער, מיט דריבנע קנייטשעלעך ביי די אויגען, א שטארק פעראויגענע, א דיקע. עס איז עפעס שווער געווען זיך פארצושטעלען אט די זעלבע פרוי א וואהנזיניג פערליבטע, א פעהיגע אפצוטון „ווילדע" זאכען.

„זי איז דאך אבער שוין אזוי נישט־יונג" — האט העלען א קלער־געטון ביי זיך, און הערליך האט זי זיך אנגערופען:

— דו ביזט נאך אזוי שעהן און קוקסט אויס יונג....

סאפי איז אויפגעשטאנען און איז זיך דורכגעגאנגען איבערן צימער. דערנאך האט זי זיך אפגעשטעלט פאר דער חבר'טע און געזאגט:

— ניין, העלען, איך בין נישט יונג! איך בין אבער געווען יונג דאן, ווען איך האב געליבט! דו וואלסט מיך דאן נישט דערקענט...

— נו, און וויקטאר?

— אה, ער ווייסט פון גארנישט... צו וואס?

— ווי אזוי זשע... כ'מיין פארוואס־זשע ביזדטו זיך צוגאנגען מיט יענעם?

סאפי איז מיטאמאל איינגאנצען אויסגעלאשען געווארען. עפעס ווי איינגעשרומפען. זי האט זיך צוריק אוועקגעזעצט לעבען דער חבר'טע. די מויל־ווינקלען האבען זיך ביי איהר אראפגעלאזט.

— מיר... מיר זענען זיך איינגאנצען צוגאנגען, איך און יענער....

— אהא....

— יא....

העלען האט פערשטאנען. זי האט בעקומען רחמנות אויף איהר חבר'טע. וועלכע מען האט, קענטיג, אוועקגעווארפען אדער אפגענארט.

„גוט, וואס איך האב נישט קיין שום אפערעס אזעלכע" — איז ביי איהר דורכגעפלויגען אין דער מחשבה. „ליבער יולעק! איהם וואלט איך קיינמאל נישט געקענט אפנארען"!...

און ס'איז איהר געווארען געמיטליך אנגענעהם פון דעם געדאנק, וואס זי נארט קיינעם נישט אפ און וואס דאס לעבען איהרס מיט איהר מאן פליסט אזוי גוט און געמיטליך.

אין דעמזעלבען מאמענט האט זיך דערהערט א קלונג, סאפי האט א ציטער געטון.

— [illegible] בערוהיג דו ביזט געווארען — האט העלען געזאגט, צוריהרענדיג זיך צו סאפיס האנד. — דאס איז מסתמא יולעק...

און ווירקליך, איהר מאן איז שוין אריינגעקומען אין צימער, א 40־יאהריגער מאנספערשוין מיט אנ'אנפאנגענדיג פליכטעל אויפ'ן קאפ, מיט א פול פנים, אין א ברייטען אנצוג — האט ער זיך געגריסט מיט סאפין און ארויפלעגענדיג די האנד אויף העלענס אקסעל, האט ער א זאג געטון:

— נו, גענוג אנגערעדט זיך? געהען מיר עסען? הונגעריג ווי א וואלף!

העלען איז מיטאמאל רויט געווארען. דער מאן איהרער האט איהר אין מאמענט אויסגעזעהען עפעס גאר נישט אינטערעסאנט. און די האנד זיינע, וואס איז געלעגען ביי איהר אויפ'ן אקסעל, האט איהר אויסגעזעהען האמעטנע שווער, ווי א בעריש לאפע, און האט אומאנגענעהם געשפילט איהר אויף די נערווען. עס איז איהר געווארען אומבעקוועם פאר סאפין און מיט אונצופרידענקייט און פערדרוס האט זי געטראכט: די מענער מיינען א פנים, אז אויב זיי לעגען ארויף זייערע לאפעס אויף די ווייבערס אקסלען, האבען די ווייבער דערפון פערגעניגען....

* * *

סאפי איז שוין לאנג אוועקגעפאהרען, פערגעסענדיג ביי דער חבר'טע איהר אלטע בלויע קימאנע און איבערלאזענדיג נאך זיך טויזענדער קליינע עראינערונגען.

אט די ערקלערונגען האבען, העלענען פערפאלגט אויף יעדען טריט און שריט.

איהר חבר'טע האט געליבט, געבערענט פון ליבע, צי איז זי געבליבען אנ'אפגענארטע, צי א פערגעסענע — אלץ איינס! זי האט אבער געליבט און געווען גליקליך! און זי, העלען?...

און צום ערשטען מאל האבען איהר גענומען קריכען אין קאפ אריין געדאנקען, אז אין דער אמת'ן האט זי, אייגענטליך, גאר קיינמאל נישט געליבט איהר יולעק'ן, אז געווען איז עפעס נישט דאס, נישט דאס...

„דאס גליק פון א פרוי איז קורץ" — האבען געקלונגען אין איהרע אויערען סאפיס ווערטער. פון יולעקען איז זי געווארען עפעס צורייצט אויפגעבראכט. זיין נישט־עלעגאנטקייט (עפעס האט זיך איהר געדאכט, אז יענער האט געווארפט זיין אויסערגעוועהנליך עלעגאנט), זיין אפגעלאזענקייט, זיינע ברייטע הויזען, אלע מאניערען זיינע. אויף וועלכע זי האט זיך פריהער נישט אומגעקוקט, זענען איצט פלוצלונג ארויסגעשוואומען פאר איהר ארויפגעשוואומען אויף דער אויבערפלאך, ווי בוימעל אויף וואסער. צייטענווייז האט זי זיך נישט געקענט קאנטראלירען, זי איז געווען אויסער זיך, זי האט געפיהלט, אז זי געהט פשוט פון זינען ארונטער.

— דו וואלסט זיך געדארפט אנטאן אביסעל בעסער — האט זי איינמאל א זאג געטון צום מאן, בעמיהענדיג זיך נישט אויפצורעגען.

— וואס איז דען? מיר געהען דען ערגעץ היינט? — האט ער געפרעגט.

„נו, געוויס! פאר דעם ווייב דארף מען זיך נישט סטארען! זי וועט אלצדינג אראפשלינגען!" — האט זי געטראכט מיט פערביטערטקייט, וואס פריהער איז דאס ביי איהר גאר קיינמאל נישט געווען.

זי האט געטראכט, אז דאס לעבען האט זיך איהר נישט איינגעגעבען.

העלען האט זיך געביטען, שטארק געביטען, זייטיגע מענשען האבען געפונען, אז זי איז שעהנער געווארען; דער מאן האט אבער געפונען, אז דער כאראקטער איהרער איז שטארק קאליע געווארען, זי איז געווארען א צורייצטע, א נערוועזע, נישט אויסצוהאלטען פון איהר... זי פראוועט פשוט משוגענע שטיק און ווייסט אליין נישט וואס זי וויל....

— וואס וויל איך? — האט זיך העלען אליין נישט איינמאל געשטעלט די פראגע. — צו וואס שטרעב איך? נאך וואס בענק איך? איך ווייס אליין נישט...

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאט

פעברואר

זון-אויפגאנג 6.36
זון-אונטערגאנג 5.04

זונטאג
26
כט
שבט תרצ"ג

פון האנדעלס-געריכט

אקצ. געז. „דאבזשינקא" אין פאביאניץ בעקומען א „נאדזור". — אקצ. געז. „שלעסערישע מאנופאקטור" אין זשארקאוו אונטער אופאדלאשטש. — פירמע „טעאדאר היפער" בעקומען א „נאדזור". — פירמע „יאקוב צווילינג" אונטער אופאדלאשטש

אויף דער עהע־געכטיגער זיצונג פון האנ־דעלס־געריכט האט די אקצ. געז. „דאבזשינקא", אפרעטור־ און פארבעריי אין פאביאניץ בעקומען א „נאדזור" אויף 3 חדשים.

דער בילאנס שליסט זיך מיט דער סומע פון 2.715.578 זל. פון וועלכע די אקטיוון שטייגען איבער די פאסיוון מיט א סומע 746.886 זל.

די פירמע עקזיסטירט פון יאהר 1906, ביז'ן יאהר 1919 איז די אונטערנעהמונג געגאנגען אונ־טער דער פירמע „אסקאר קרושע און פידלער", און פון 1919 איז די אונטערנעהמונג איבערגע־גאנגען אונטער דער פירמע „האדריאן פולדע, פאר־בעריי און אפרעטור „דאבזשינקא", די פאבריק בע־שעפטיגט 350 ארבייטער און 30 בעאמטע.

אלס געריכטס־אויפזעהער איז באמינירט געווא־רען אדוו. כאמיטש, געריכטס־קאמיסאר — האנדעלס־ריכטער יוליוש שרעער.

* * *

אויף דערזעלבער זיצונג האט די פירמע „טע־אדאר היפער" טריקאר און זאקען־פאבריק (וואול־טשאנסקא 243) בעקומען א „נאדזור" אויף דריי חדשים.

די פירמע עקזיסטירט אין לאדז פון יאהר 1888, און האט אין איהר בעזיץ אן אייגענעם פאבריק־בנין מיט 294 מאשינען.

לויט'ן בילאנס שטייגען די אקטיוון איבער די פאסיוון, מיט 301.384 זל.

אלס געריכט־אויפזעהער איז באמינירט גע־ווארען אדוו. אפאלינסקי, געריכט־קאמיסאר — האנ־דעלס־ריכטער זייפעלט.

* * *

דאס געריכט האט אויף דער עהע־געכטיגער זיצונג פערעפענטליכט אן אופאדלאשטש דער פיר־מע „מיעטשיסלאוו זשעווסקי" אפטייק־סקלאד און פערפומעריע אויף אנדזשעיא 2 און קאלאניאל־געשעפט אויף נאווראט 1.

אלס קוראטאר פון דער אופאדלאשטש־מאסע איז באמינירט אדוו. נאווינסקי, געריכט־קאמיסאר — האנדעלס־ריכטער גוטעקונסט. דער טערמין פון צייטווייליגען פערעפענטליכען דעם אופאדלאשטש, איז בעשטימט געווארען אויפ'ן 5־טען אקטאבער 1931 יאהר.

* * *

דאס געריכט האט דער פירמע „כעטלינג" פראלאנגירט דעם גלייט אויף נאך 3 חדשים.

* * *

אין שייכות מיט דעם אופאדלשאטש פון דער פירמע „אויטא־ט־אנספארט" האט דאס געריכט דעם ביזאיצטיגען סינדיק בעפרייט פון זיין אמט. דער געריכט־קאמיסאר איז בעאויפטראגט געווארען אנ צוגעבען נייע קאנדידאטען אויף דעם אמט.

* * *

אויף דער בעכטיגער זיצונג האט דאס האנ־דעלס־געריכט פערעפענטליכט אן אופאדלאשטש דער אקצ. געז. פון דער „שלעסערישע מאנופאקטור אין זשארקאוו".

די פירמע איז געגרינדעט געווארען אין יאהר 1894 דורך דער פאמיליע שלעסער. אין יאהר 1928 איז דער גרונד־קאפיטאל פון דער פירמע געווען 4.500.000 זל. די פאבריק האט בעשעפ־טיגט 2300 ארבייטער. לויטן בילאנס איז דאס פער־מעגען פון דער פירמע ווי: הייזער, פאבריקען, מא־שינען און בעוועגליכע גיטער אפגעשאצט געווא־רען אויף א סומע פון 13.533,065.13 זל.

צוליב דעם שווערען קריזיס, האט די פירמע געליטען גרויסע הזיקות אזוי אז זי איז געצוואונגען צו בעטען ביים געריכט אן אופאדלאשטש.

די אומבעוועגליכע גיטער פון דער פירמע געפינען זיך אין זשארקאוו. אין לאדז האט די פירמע אין לאדז, אויף פיעטריקאווער 245. זי האט אויך אין איהר בעזיץ 23 העקטאר וואלד הינטער זשאר־קאוו, די לאגערן אין לאדז, ווארשא, לעמבערג, קראקא, קאטאוויץ און פויזען האט די פירמע אין יאהר 1932 ליקווידירט.

אלס געריכט־קאמיסאר איז באמינירט געווא־רען דער האנדעלס־ריכטער אלעקסאנדער מאטשעוו־סקי. קוראטאר — אדוו. פיכנא.

* * *

אויף דערזעלבער זיצונג האט דאס געריכט פערעפענטליכט אן אופאדלאשטש דער פירמע „יא־קוב י. צווילינג" גאלאנטעריע־געשעפט „(פולנאצ־נא 1). אלס געריכט־קאמיסאר איז בעשטימט געווא־רען דער האנדעלס־ריכטער יאקוב מינץ. קוראטאר — אדוו. מיעטשיסלאוו זעלמאנאוויטש.

דאס געריכט האט בעשלאסען דעם געפאלע־נעם יעקב יוסף צווילינג איינצוזעצען אין ארעסט לטובת די קרעדיטארען.

בילינגער מאכען דירה-געלד אויף 50 פראצ.

פערברייטערען דעם לאקאטארען-געזעץ. — צוריקהאלטען עקסמיסיעס פאר ארבייטסלאזע און א מאראטאריום פאר פרנסה'לאזע

ווענדונג פון לאדזשער מאגיסטראט צום אינערן- און יוסטיץ-מיניסטעריום

פרעזעס פון מיניסטארען-ראט און צום סיים-מארשאלעק

צוליב דעם שווערען ווירטשאפטליכען קרי־זיס, זענען די טויזענדער ארבייטסלאזע און פרנסה־לאזע לאדזשער איינוואוינער איצט בעדראהט צו בלייבען אהן א דאך איבער'ן קאפ. די געריכטען זענען איבערפולט מיט אנקלאגעס אויף עקסמיסיעס, וועלכע וועלען צום פריהלינג אויסגעפיהרט ווערען.

אין צוזאמענהאנג דערמיט, האט דער מא־גיסטראט, אויפ'ן בעשלוס פון שטאט־ראט, זיך געווענדעט צום אינערן־און יוסטיץ מיניסטעריום, צים פרעזעס פון מיניסטארען־ראט און צום סיים־מארשאלעק מיט דער ביטע, אין וועלכער דער מאגיסטראט בעט;

1) בילינער צו מאכען דאס דירה־געלד אויף 50 פראצענט.

2) פערברייטערן דאס לאקאטארען - געזעץ אויף אלטע און נייע און איבערגעבויטע הייזער.

3) צוריקהאלטען דאס אויספיהרען עקסמיסיעס פאר ארבייטסלאזע און פרנסה'לאזע.

שענקען דאס פערלעגענע דירה - געלד פאר ארבייטסלאזע, און א מאראטאריום פאר לאקאטארן, וועלכע זענען שולדיג דירה־געלד צוליב'ן קריזיס.

אלץ — וועגען דירה-געלד

דעלעגאטען - צוזאמענפאהר אין ווארשא

(2) זונטאג, דעם 5 מערץ וועט אין דער צענטראלע פון די לאקאטארען־ארגאניזאציעס אין ווארשא פארקומען א צוזאמענפאהר פון פארשטע־הער פון אלע לאקאטארען־ארגאניזאציעס אויף דער פראווינץ.

דער צוועק פונ'ם צוזאמענפאהר איז די נויטיגקייט צו בעראטען זיך וועגען דער ענטוויק־לונג פון דער ווייטערדיגער אקציע, בכדי אויסצו־פועלען די רעדוקציע פונ'ם דירה־געלד.

אין צוזאמענהאנג דערמיט וועט דעם 28. ד. ח. פארקומען אינ'ם לאקאל פון געזעלשאפט־ליכען לאקאטארען און סובלאקאטארען־פאראיין (וואולטשאנסקא 77) א זיצונג פון דער פערוואל־טונג, כדי צו וויעהלען א דעלעגאט קיין ווארשא.

טעקסטילארבעטער האבען אינטערוועניר אין מיניסטעריום

וועגען בעשטימען א קאנפערענץ מיט די פאבריקאנטען

(2) מחמת דעם, וואס עס איז נישט צו־שטאנדגעקומען די קאנפערענץ צווישען די אינ־דוסטריעלער און די ארבייטער מכוח'ן שליסען דעם קאלעקטיוון אפמאך, האבען זיך די פראפעסיא־נעלע פעראיינען געווענדעט צום מיניסטעריום פאר געזעלשאפטליכער שוץ וועגען צוזאמענרופען א קאנפערענץ מיט די פאבריקאנטען אויף אנ'אנדערן טערמין — ביז'ן 2 מערץ ה.י.

ווען דאס מיניסטעריום זאל בעשטימען א נייעם טערמין, וואלט מען זיך געקענט ריכטען, אז אין דער קאנפערענץ וועלען אנטייל נעהמען אלע לאדזער פראפעסיאנעלע פעראיינען.

די פאבריקאנטען האלטען, אז די ווענדונג פון די פעראיינען צום מיניסטעריום איז געווען אויך אזוי פיל איבעריג, אויף וויפיל זיי האבען אליין גערעכנט אז א קאנפערענץ צוזאמענרופען אויפ'ן 27 ד. ח. איצט אבער האבען זיי פערלוי־רען דאס רעכט אויף איניציאטיוו, מחמת זיי הא־בען אנ'אויסגעצייכנעטען פרעטעקסט צו אפשלעפען דעם ענין, ארונטערן אויסרעד, אז די דעציזיע אין דער גאנצער פראגע ליגט איין די הענד פונם מיניסטעריום.

אזוי צו אזוי, אין דער עיף־שטרייק אין דער טעקסטיל־אינדוסטריע צוליב א רייה טעמים נישט אקטועל, הגם די ארבייטער וועלען נאכן 2 מערץ האנדלען אויף דער פרייער האנד.

אין די פאבריקאנטען־קרייזען מאכט מען זיך ווייניג דערפון, און מען איז דארט בטוח ווי־כער, אז דער קאמף וועגען א קאלעקטיוון אפ־מאך אין דער לאדזער טעקסטיל־אינדוסטריע איז פערענדיגט שוין אין סאמע אנהויב — מיטן אפ־רופען די קאנפערענץ, וואס איז בעשטימט געווען אויפן 23 ד. ח.

פעראייניהייטליכען דעם אינ-דוסטריע-שטייער אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע

פאדערט די לאדזער האנדעלס-קאמער

(אג) דעם 24 פעברואר איז אין דער לא־דזער האנדעלס - קאמער פארגעקומען א זיצונג פון דער שטייער־קאמיסיע, אויף וועלכער עס איז בע־טראכט געווארען די פראגע וועגען פעראיינהייט־ליכען דעם אינדוסטריע־שטייער אין דער טעקסטיל אינדוסטריע.

אויף דער זיצונג איז געקומען צו א הסכם פון דער פראגע אויף דער פלאטפארם פון פרא־יעקט, וואס איז אויסגעארבייט געווארען בשעתו דורכ'ן פערבאנד פון דער טעקסטיל־אינדוסטריע אין דער פוילישער מלוכה.

נאך א לענגערער דיסקוסיע איז בעשלאסען געווארען זיך צו ווענדען צום פינאנץ - מיניסטער מיט א בקשה, אז ער זאל ווי אמגיכסטען איינפיה־רען אין לעבען דעם דאזיגען פראיעקט.

א רויטע פאהן

אויף די עלעקטרישע דראהטען אין צענטער שטאדט

(2) עהערנעכטען ביינאכט האבען אומבצ־קאנטע פערזאנען פערווארפען א רויטע פאהן מיט אנטי־מלוכהשע אויפשריפטען אויף ראג אנדזשעיא און ליפאווא.

פאליציי האט די פאהן אוועקגענומען, און עס ווערען געזוכט די פערזאנען, וואס האבען זי אויפגעהאנגען.

זעלבסטמארד פון א היימלאזער

(2) נעכטען האט אויף קילינסקיעגא 38 אין טויער, אויסגעטרונקען א גרעסערע דאזע יאדינע די 38־יעהריגע היימלאזע, סטאניסלאווא טשעשלאק.

פאגאטאוויע האט זי אפגעפיהרט אין ראדא־גאשטשער שפיטאל.

די סיבה—מאנגעל אין מיטלען צו דערהאל־טען דאס לעבען.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: ש. יאנקע־לעוויטש (אלטער מארק 9), ל. שטעקעל (לימא־נאווסקיעגא 37), ב. גלוכאווסקי (נארוטאוויטשא 6). ס. האמבורג (גלובנא 50), ל. פאוולאווסקי (פעט־ריקאווער 307), א. פיאטראווסקי (פאמארסקא 91).

צו דער אויפפרישונג פון בלוט

פרינקט עמליכע טעג דורכנאנדער פריהמארגענם א גלאז נאטירליך ביטערוואסער

Franciszka Józefa

עמפפעהלט פון דאקטוירים.

מ'ווארט אויף א פייף...

כמעט א כעלעמער מעשה, וואס האט פאסירט אין פעטריקאוו

(2) מיט עטליכע טעג צוריק האט זיך אויף א מארק אין פעטריקאוו בעוויזען עפעס א פערשוין וועלכער האט זיך פארגעשטעלט אלס א „קיראוו־ניק" און אנגעהויבען צו ווערבירען מענשען אויף ארבייט אין דייטשלאנד.

עס האט נישט לאנג געדויערט און ביי איהם האט זיך צונויפגעשטעלט א רשימה פון 40 מאן — 18 פרויען און 22 מענער — ארבייטסלאזע, דער עיקר פויערים און ארבייטסלאזע, וועלכע ער האט אויפ'ן צווייטען טאג געהייסען אויסקויפען בילעטען קיין הערבי, און ויסעו — מ'איז אוועקגעפאהרען...

אויף דער סטאציע הערבי האט די גאנצע גרופע „אויסגעלאדענט" און איז אוועק צו דער גרעניץ.

הארט ביי דער גרעניץ האט דער „קיראווניק" געמאלדען אז איטליכער זאל געבען א פינפערל — אזוי בעדארף עס צו קאסטען, האט ער געזאגט — פאר'ן שווארצער וועט ער שוין זעהן, אז אלע זאל־לען קאנען אריבער אויף יענער זייט...

ער — האט ער געזאגט — ווען ער וועט זעהן, אז אלץ וועט זיין אין ארדנונג, וועט ער גע־בען א פייף, און דאן וועלען זיי מעגען דרייסט א־ריבערגיין.

הכלל, דאס געלד האבען זיי איהם געגעבען, — צו פאקען דעם שווינדלער.

פערציג מאן צו פינפערלעך, און ער היום שטייען זיי און ווארטען אויף זיין פייף.

דער פאליציי איז נאך דערווייל נישט געלונגען

Teatr „SCALA", Śródmiejska 15.

מיטוואך, דעם 1-טען מערץ, 9 אווענד

וועט ארויסטרעטען אין איינאיינציגען קאנצערט

דער בעקאנטער הומאריסט

יאסעלע קאלאדני

אין זייז אריגינעלען רעפערטואר.

קאלאדני האט געשלאגען דעם רעקארד פון ערפאלג אין ווארשא — מעהר ווי 100 אויספערקויפטע פארשטעלונגען.

בילעטען פון 75 גר. צו בעקומען אין קאסע.

אימפאזאנטע יובילעי = פייערונג לכבוד פראפ. י. פייוווישיס

די יובילעי-פייערונג לכבוד פראפ. י. פייוווישיס צו זיין 20-יעהריגער טעטיגקייט און 10-יעהריגער ארבייט אין לאדז, איז פאקטיש פערוואנדעלט געווארען אין א יודישען געזעלשאפטליכען יום-טוב.

נאכדעם ווי דער יובילעי-קאמיטעט האט פערנומען די פלעצער ביים פרעזידיום-טיש אויף דער עסטראדע, האט די אקאדעמיע געעפענט דער פארזיצער פון יובילעי-קאמיטעט דר. לאזאר פוקס, וועלכער ווייזט אן אויף דער געזעלשאפטליך-פסיכאלאגישער באדייטונג פון דער יובילעי-פייערונג, וועלכע רייסט אונז ארויס, זאל זיין אויף א וויילע, פון דער גרויער וואכעדיגקייט און פיהרט אונז אריין אין דער שבת-יום-טוב'דיגער שטימונג, וועגען וועלכער ס'האט געשטרייכט י. ל. פרץ. בפרט, ווען עס האנדעלט זיך וועגען יובל פון דער טעטיגקייט פון יובילאר, ד'עם גייסט פון מוזיקאלישער קונסט, וואס דערנעהנטערט אונז צום אייביגען און אבסאלוטען.

דער רעדנער שטעלט זיך דאן אפ אויף דער גרויסער באדייטונג פון מוזיק און ספעציעל אויף דער ענגער פערבינדונג צווישען מוזיק און דיכטונג אילוסטרירענדיג דעם געדאנק מיט ציטאטען פון ביאליק'ן, שילערן א. אנד.

ארומרעדענדיג די באציהונג פון דער געזעלשאפט צו דער באדייטונג פון מוזיק און איהר'ס שעפער, גיט דער רעדנער א זעהר אינטערעסאנטען עפיזאד וועגען דער ערשטער אויפפיהרונג פון בעטהאווענס ניינטער סימפאניע, ווי די יונגע סאליסטען פון דער סימפאניע העכסטע זאנגען האט זיך ארויסגעלאזט אויף די קני פאר'ן געניאלען שאפער און איהם א קוש געגעבען אין האנד.

צום סוף רעדט דער רעדנער וועגען דער באדייטונג פון יובילאר פאר דער אנטוויקלונג פון דער מוזיקאלישער קונסט אין לאדז, וועגען די אויפטוען פון יובילאר אלס דיריגענט און ערקלערט די אקאדעמיע פאר געעפענט.

וועגען יובילארס טעטיגקייט רעדט נאכדעם ד"ר. א. פערעלמאן וועלכער האט אנגעוויזען אויף די פערדינסטען פון יובילאר אויפ'ן מוזיקאלישען געביט פאר דער צייט פון זיין טעטיגקייט. דער יובילאר האט געשאפען יודישע מוזיק-פעראיינען און געפלעגט צווישען יודען מוזיקאלישע קונסט אין ספעציעל יודישע מוזיק, יודישע פאלקס-לידער און סינאגאגאלע מוזיק. צום סוף האט דער רעדנער געזאגט:

— נאך דעם, ווי דאס בית המקדש איז חרוב געווארען, האט זיך די שכינה צעשפליטערט אויף פיל פינקען, די פינקען האלטען אין די פערשידענסטע מדינות די יודישע קולטור. אזא גליי'כער פינקעל איז אויך אריין אין חשובען יובילאר'ס עלכי ארבייט מיט גרויס עפאלג אויפ'ן מוזיקאלישען געביט.

דאן בעגריסט דעם יובילאר דער שליח פון קאפענהאגענער „הזמיר" ה' אייזענבערג, וועלכער האט אויך איבערגעגעבען א מתנה (א יובילעי-אויסגאבע פון קאפענהאגענער „הזמיר") דעם יובילאר און ווינשט איהם נאך לאנגע יאהרען פרוכטבארע ארבייט.

אין נאמען פון דער געזעלשאפט פון יודישע מיטעל-שולען בעגריסט דעם יובילאר ד"ר ברוידע.

דער פארשטעהער פון לאדזער יודישען מוזיק-פעראיין „שיר" ה' אלטמאן, האט הארציג בעגריסט דעם יובילאר ווי א לעהרער און פריינד און איהם געלויבט פאר'ן אויפשטעלען דעם „שיר"-כאר אויף אזא הויכען קינסטלערישער מדרגה און אלס אויס-דרוק פון אנערקענונג שטעלט „שיר" צו דיספאזיציע פון קאמיטעט 200 זל. אויף ארויסצוגעבען א בוך מיט פראפ. י. פייוווישיס ארגאנזירטע לידער.

שריפטליכע בעגריסונגען און העפעשען האבען צוגעשיקט: קאמפאזיטאר י. גלאדשטיין — בערלין, יודישע מוזיק-געזעלשאפט — ווארשא, ווילבוג כאר ווילנע, שניאור-כאר — ווארשע, יודישער מוזיק-פעראיין, קראקע, „הזמיר"-קאפענהאגען, „הזמיר" לאדז, „הזמיר" — פאביאניץ, „מוזע" — בענדין, יודישער געזאנג-פעראיין — בענדין, פאלקס-כאר — וולאצלאוועק, סינאגאגען-כארען פון בירע לאדזער שולען פון די דיריגענטען: אייזענשטאט און דאווי דאוויטש — ווארשע. פראפ. מוזיקער פעראיין, זשורנאליסטען-סינדיקאט, רעדאקציע „נייער פאלקס בלאט", לעמבערגער „טוילא", קראקאווער „נאווי דזיענניק", על ידי קאמיטעט און שילער פון די 3 יודישע גימנאזיעס, חברים-לעהרער, „יווא", געז. פריינט פון „ייווא", געז. „ארט", געז. כאר לאנד-קענטשאפט, יודישע טעאטער-סטודיע, העברעאישע טעאטער-זשוריע. א רייה געזעלשאפטליכע ביבליאטעקען, ספארט - פעראיינען, „הכוח" און „מכבי", מוזיק-קריטיקער, צענטערשוועג - ווארשע.

אין מוזיקאלישען טייל האבען זיך בעטייליגט דער שיר-כאר, פילהארמאנישער ארקעסטער, די סאליסטען פרל. ס. קראפיווניק, און פרל. ל. לאקס, וועלכע האבען אונטער דער לייטונג פון יובילאר אויפגעפיהרט א רייה קלאסישע ווערק און יובילארס ארגאנזירטע יודישע פאלקס-לידער.

באכ'ן קאנצערט איז פארגעקומען אין די זאלען „ווי זא" א באנקעט בעת וועלכען דער יובילאר האט איבערגעגעבען א בינטעל זכרונות פון זיין טעטיגקייט.

ארעסטירט 2 ווארשאווער „געסט"

נאך א ווארשאווער שטיקעל ארבייט אין ערב א לאדזער

(2) אויף קאפערניקא גאס זענען נעכטען געפאהרען אין א דראזשקע די צוויי בעקאנטע ווארשאווער גנבים-איינברעכער, קורט שמידט און אסקאר מילצר.

זיי זענען זיך גאנץ רוהיג און געלאסען געפאהרען אויף א דראזשקע, און מיטגעפיהרט מיט זיך 2 וואליזעס פערשידענע זאכען, וואס שטאמען אודאי פון א ווארשאווער גנבה. און וואס זיי האבען געבראכט קיין לאדז צום פער-קויפען.

זיי זענען אבער אינמיטען דערינען דער-קענט געווארען דורך געהיים-אגענטען, וועלכע האבען זיי אונטער דער דראהונג פון רעוואלווע-רען נישט געלאזט אנטלויפען, און אויף דערוויי האט מען זיי אפגעשטעלט אין טורמע צו דער דיספאזיציע פון אויספארשונגס-ריכטער.

סיסטעם פון פערמעגענס-שטייער מוז געענדערט ווערען

לאדזער האנדעלס-קאמער אויפ'ן צוזאמענפאהר פון די האנדעלס-קאמערען אין ווארשא

אויף דעם צוזאמענפאהר פון די האנדעלס-קאמערען אין ווארשא האט די לאדזער האנדעלס-קאמער ארויסגעשיקט א גאנצע רייה פראיעקטען, צווישען אנדערע האט זיך די לאדזער האנדעלס-קאמער ארויסגעזאגט פאר ענדערען דעם סיסטעם פון פערמעגען-שטייער אלס שטענדיגער שטייער.

דער צוזאמענפאהר האט מסכים געווען מיט די אויספיהרונגען פון דער לאדזער האנדעלס-קאמער. די רעזאלוציעס וועלען צוגעשטעלט ווערען דעם פינאנץ-מיניסטעריום.

פיעל פערגניגען

פערלירען מיר.

ווען אהן ראריא א טאג פערבריינגען מיר!

געבעקס איז נאך נישט טייערער געווארען

(א) נישט קוקענדיג דערויף, וואס דער נייער נעהעכערטער צענגניק אויף געבעקס איז נאך נישט אריין אין קראפט, געפינען זיך שוין א סך בעלנים, וואס פאדערען דעם העכערען פרייז.

עס ווערען דעריבער ארויסגעשיקט ספעציעלע פליה-קאמיסיעס, וועלכע פארשען אויפ'ן ארט, צי ווערט דער אלטער צעננויק, וועלכער איז נאך איצט חל, ווי געהעריג אפגעהיט. עטליכע בעקערס און געוועלבער, וואס האבען זיך אין דער הינזיכט פערזינדיגט, זענען צוגעצויגען געווארען צו דער פעראנטווארטליכקייט.

דער שטרייק אין דער קאטאז-בראנזשע

(2) נעכטען 10 אין דערפריה איז אין קינא „פשעדוויאשניע" פארגעקומען א מיטינג פון די שטרייקענדע ארבייטער.

עס איז בעשלאסען געווארען ווייטער צו שטרייקען, נישט איינצוגיין אויף קיין שום הנחות, און אליין נישט פערפיהרען קיין שום אונטער-האנדלונגען.

גלייכצייטיג איז אבער אויך בעשלאסען גע-ווארען אנטיילצונעהמען אין דער קאנפערענץ, וואס דער ארבייטס-אינספעקטאר האט צונויפגע-רופען לויט זיין אייגענער איניציאטיוו אויף מאר-גען, מאנטאג, ד. 27 ד. ח.

נייער אפצאהל פאר געזעלען-עקזאמענס

האמוניקאט פון דער לאדזער האנדווערקער-קאמער

די האנדווערקער-קאמער מאכט בעקאנט אז פון 1-טען יאנואר 1933 איז אין הסכם מיט דער פע-ראדנונג פון האנדעלס- און אינדוסטריע-מיניסטער יום פערפליכטענדער פאלגענדער עקזאמען-אפצאהל:

פאר געזעלען-עקזאמענס — 32.50 זל. פאר א צווייטען געזעלען-עקזאמען — 117.50 זל. א מייס-טער-עקזאמען — 90 זל. פאר א צווייטען מייסטער-עקזאמען — 65 זל. מייסטער-געזעלען הנחה עק-זאמען פאר האנדווערקער וואס ארבייטען אליין — 80 זל. (פאר'ן צווייטען עקזאמען — 60 זל.)

די האנדווערקער-קאמער דערמאנט גלייכצייטיג, אז דער טערמין אפצוגעבען ביטעס צו די הנחה עקזאמענס פון מייסטער-געזעלען פאר האנדווער-קער (וואס פיהרען זעלבסטשטענדיגע ווארשטאטען פון פאר'ן 15-טען דעצעמבער 1927) איז לויט'ן בעשלוס פון דער אלגעמ. פערז. פון דער האנדווער-קער-קאמער פון 15-טען דעצעמבער פ. י. בעשטימט געווארען אויפ'ן 1-טען יוני 1933. די ביטעס קענען דערגענצט ווערען ביז'ן 11-טען אקטאבער ד. י.

פוילישע ארבייטער פערשטרייקען

ווייל מ'האט צוגענומען 2 יוד. ארבייטערינס אין פאבריק

(אג) אין דער פאבריק פון דער פירמע „ראזען און ווישליצקי" אין זרובסקא וואלא איז נעכטען אויס-געבראכען א שטרייק צוליב דעם, וואס די אדמיני-סטראציע אין דער פאבריק האט צו ניי אויפגע-שטעלטע מאשינען צוגענומען צוויי יודישע אר-בייטערינס.

אין שייכות דערמיט איז די גאנצע פאבריק אפגעשטעלט געווארען, בכדי זיך צו אריענטירען אין דער לאגע האבען מיר זיך געווענדעט צום מיטאינהאבער פון דער פירמע ה' ראזען, וועלכער האט אונז ערקלערט פאלגענדעס:

די פאבריק פון ראזען און ווישליצקי אין זדונסקא וואלא בעשעפטיגט אנ'ערך 600 ארבייטער, דערונטער 20 יודען, ביז איצט איז אויף דעם געביט קיינמאל נישט פארגעקומען קיין שום קאנפליקטען. נעכטען אבער ווען מען האט צו נייע אויפגעשטעלטע מאשינען, צווישען אנדערע, צוגענומען אויך צוויי יודישע ארבייטערינס, האבען די פוילישע ארבייטער געפאדערט די צו בעזייטיגען פון דער ארבייט. די פערוואלטונג פון דער פאבריק, האט אין קיין שום פאל נישט געוואלט מסכים זיין אויף דער דאזיגער פאדערונג, פערופענדיג זיך דערויף, אז די פראצע וועגען בעשעפטיגען יודישע ארבייטער אין די פא-בריקען איז אין לאדז שוין איינגע יאהר שוין ענד-גילטיג רעגולירט געווארען.

צוליב דער שטעלונג פון דער פערוואלטונג הא-בען די ארבייטער געווארפען די ארבייט און די פא-בריק איז אינגאנצען געשלאסען געווארען.

ווי עס פערזיכערט ה' ראזען, וועט די פאבריק בלייבען געשלאסען אזוי לאנג ביז די ארבייטער וועלען נישט רעזיגנירען פון זייער נישט בערעכטיג-טע פאדערונג.

מורא'דיגער פאל בעת דער ארבייט

(2) מיט דער 18-יאהריגער ארבייטערין וויקטאריא סאווינסקא (מארגאווע 23), איז נעכטען ביי דער ארבייט אין דער פאבריק אויף מאר-גאווע 17, געשעהען א גרויס אומגליק.

דער טראנסמיסיע-רימען האט א כאפ אויף געטאן די יונגע ארבייטערין, און זי איז שליידער געטאן מיט דער גאנצער קראפט אין דער פאדלא-גע, אז דער שארבען איז ביי איהר צושמעטערט געווארען.

אין א האפנונגסלאזען צושטאנד האט מען זי אפגעפיהרט אין שפיטאל אויף זאגאיניקאווא.

פליטה-געמאכט קייז... אל-עקסאנדער

אז ער קאן שוין אזוי צו 26 — וועט ער צו די 50 זיכער זיין א מיניסטער

(2) מיט עטליכע טעג צוריק האט זיך אויף אלטשטאט געקאכט מיט דער מעשה ענטלויפען פון דעם 26 - יעהריגען משה עפשטיין (וואשעניענ-סקא 21).

דער דאזיגער יונגערמאן, האט, נישט געקוקט אויף דיין „פריש-צאפעלדיגקייט" בעוויזען צו האבען א גאנץ פיין געשעפטעל אין די האלעס אויף אגרעדאווא 3.

גלייכצייטיג מיט'ן פערשוואונדען פונ'ם „קוי-פיעץ" עפשטיין, איז קאנסטאטירט געווארען, אז אין זיין סקלאד איז נישט איבערגעבליבען אויף א לעק סחורה.

די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז משה עפשטיין האט זיך שוין פון לאנג מכין געווען צו גיין פליטה און ער האט יערען פרט גוט אויס-געקרעכענט.

עס האט זיך, געמליך, ארויסגעוויזען אז ער האט אלע זיינע התחיבותן געדעקט מיט וועקסלען — דאס רוב מיט אייגענע — און די וועקסלען מיט טשעקען האט ער לכתחילה אויסגעקויפט זעהר פינקטליך, דערנאך האט ער אבער אויפגעהערט די וועקסלען אויסצוקויפען און דאס זעלבע געטון מיט די טשעקען.

כדי אבער נישט צו פערלירען דעם גרונט אונ-טער די פיס, און וואס מעהר צו צוגרייטען זיך צו דער קינפטיגער פליטה — האט ער נאך אלץ פינקט-ליך געדעקט זיינע חובות ביי דער פירמע „גינטער" (פל. וואלנאשטשי 10).

דארט וואו מ'האט איהם אויפגעהערט צו געבען אויף קרעדיט — האט ער נישט גענומען, און ער האט זיך אויסגעזוכט אנדערע פירמע, וואו מ'האט איהם נישט געקענט.

דערביי האט ער זיך פערלאזען אויף דער פירמע „גינטער". אדרבא, זאל מען דארט אנפרע-גען ס'ארא רעעלער קויפער ער איז!

לסוף איז עפשטיין מיטן א פאר טעג צוריק געקומען מיט נאך עטליכע פריינד זיינע 7 אינדער-פריה אין זיין געשעפט אריין און אנגעהויבען מיט זייער הילף צו לאדענען אויף דראזשקעס באלעמס סחורה — דערהויפט וויסווארג. און באוועל-סחו-רות. בעת ער האט אזוי געהאלטען אין „פאקען זיך" זענען אנגעקומען 2 בעל-חובות זיינע. יועל-כע האבען יעפא ערטעפ' זאל זיי תיכף בעצאהלען, אויב ער וויל נישט האבען קיין סקאנדאל אינמי-טען גאס.

אז עפשטיין האט דערזעהן, אז ער האלט מיט די שמאל, האט ער זיי „געשאנקען" עטליכע באלעמס סחורה און דער רעשט איז פונאנדערגעשיקט געווארען אין פערשידענע ריכטונגען.

לאחר המעשה ד.ה. אז עפשטיין איז עוקר גע-ווען פון לאדז, האט פאליציי פונאנדערגעשיקט נאך איהם שטעק-בריף און ס'האט נישט לאנג גע-דויערט, האט מען איהם פערהאלטען אין אלעקסאנדער.

עפשטיין האט אויפגעקלערט אז אפצורוימען זיין סקלאד האבען איהם געהאלפען: דוד-חיים גינ-טער (באוואמיעיסקא 4), יאסעל-לייזער זילבערבערג (באוואמיעיסקא 4) און זיינע קרובים — אסתר און אייזיק פייערשטיין (קאמיענגא 1).

ווי עס האט זיך ארויסגעוויזען האט מען לכתחילה די באלעמס סחורה אפגעפיהרט אין די טראנספארט-לאגערען פון דער פירמע — „יעלין אין רודאמין" (וואלטשאנסקא 73), און א טייל — אין דער פירמע „ווארראנט" (טארגאווא 6). שפעטער, האט מען די סחורה — כדי צו פערטרייבען די שפורען — אוועקגעפיהרט אין די מאגאזינען פון דער פיר-מע „נ. שטילער" (שענקעוויטשא 26).

די פייערשטיינס, גינטער, און זילבערבערגען האט מען אויך ארעסטירט און ארייננגעזעצט אין אר-רעסט ביז ס'וועט אדורכגעפיהרט ווערען די אויס-פארשונג.

די סחורה איז איבערגעווען דער געריכטס-מאכט אלס א זאכליכער בעווייז.

בסך הכל זאל עפשטיין האבען אויסגענוצט אין קלייניגקייט: דערקלערען זיך פאר באנקראט, דערנאך רעגולירען פאר א מינימאלען פראצענט, און שפעטער — עפענען א גרעסער געשעפט פאר'ן אפגעלייזטען געלד פון די אויסבעהאלטענע סחו-רות.

— נישט גוט מיט'ן קריזיס... אז מ'קאן שוין יא אמאל מאכען א שטיקעל לעבען, לאזט מען נישט!

הלאנג-קינא-טעאטער
ZACHETA
26 זגערזשער 26
הייט און פאלג. טעג!
פרעכטיגער דאפעלטער פראגראם:
- I -
„הויזארען קעניגין"
מיט Mady Christjans
אין דער הויפט-ראל.
- II -
„Salto Mortale"
צירק-דראמע אין דער הויפט-ראל
GINA MANES
אנהויב פון די סעאנסען טעגליך 4 נאכמיטאג
שבת און זונטאג 12 א זייגער בייטאג.

פוטער-עקספארט קיין דייטשלאנד

אינפארמאציעס גיט די האנדעלס-קאמער

אין צוזאמענהאנג מיט דעם נייעם פוטער-עקספארט פון פוילען קיין דייטשלאנד, האט די לאדזער האנדעלס-קאמער דערהאלטען פון האנדעלס-מיניסטעריום אנ׳אפשריפט פון די פארשריפטען די פאראינטערעסירטע פוטער-אימפארטערען דארפען זיך ווענדען ווענען אינפארמאציעס צו דער לאדזער האנדעלס-קאמער.

מ׳ווארפט זיך מיט קינדער

(2) לעצטענס איז, בידוע, געווארען אנ׳אפטע דערשיינונג דאס אונטערווארפען קינדער, ;בפרט אויף זאוואדזקא 11, אין דעם לאקאל פון דער מאגיסטראט-אפטיילונג פאר געזעלשאפטליכער שוץ.

נעכטען איז צו דער רשימה פון די אונטערגעווארפענע קינדער צוגעקומען נאך א קליין מיידעלע, אנ׳ערך 2 וואכען אלט, וואס איז אונטערגעווארפען געווארען שוין נישט אין לאקאל גופא, נאר אינם טויער פון דעמזעלבען הויז.

מ׳האט דאס קינד אפגעפיהרט אין שטאטישען זשלאבעק.

אויסגעבראכען א שטרייק פון דאמען-מאגאזין-ארבייטער

עס איז אויסגעבראכען א שטרייק פון דאמען מאגאזין-ארבייטער. דער שטרייק איז אויסגעבראכען צוליב דעם, וואס די מייסטערס זענען נישט נאכגעקומען די פאדערונגען פון די ארבייטער, וועלכע פארלאנגען די לוינען פון יאהר 1931 און אפשאפען ציל-ארבייט. מיט׳ן שטרייק פיהרט אן דער אלגעמיינער בעקלייד-פעראיין, בזשעזשינער 5.

פון פערמיטלער-פערבאנד, פיעטריקאווער 41

דער פערמיטלער-פעראיין, פיעטריקאווער 41 ווערט פון 5-טען מערץ ה. י. איבערגעטראגען אין א נייעם לאקאל, פיעטריקאווער 69. די ערעפנונג קומט פאר זונטאג דעם 5 טען מערץ.

עקסקורסיע פון דער ציונ. ארגאניזאציע קיין ארץ-ישראל

א שטארקע פאראינטערעסירונג האט ארויסגערופען די עקסקורסיע קיין א״י וואס עס ארדענט איין די היגע ציוניסטישע ארגאניזאציע דעם קומענדיגען פסח. עס האבען זיך שוין פערשריבען א גרעסערע צאהל פון די היגע אינדוסטריעלער און סוחר׳ישע קרייזען.

די עקסקוריע פאהרט אפ פון לאדז דעם 21-טען מערץ דורך פאריז, מארסעל, אלעקסאנדריען, קאהירא א.א.וו. אין די וויכטיגסטע צענטרען אויפ׳ן וועג קיין ארץ ישראל פערבלייבען די טוריסטען צו א גאנצען טאג און מעהר, כדי געמיינזאם צו בעזוכען די אינטערעסאנטע זעהענסווירדיגקייטען אין די דערמאנטע ערטער.

Dr. med. H. ŁUBICZ

ספעצ. פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראנקה.

צעגעלניאנא 7, טעל. 141-32

נעמט אן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאכמ. און פון 5—8 אווענד. זונטאג פון 9—11 בייטאג.

היינט און פאלגענדע טעג!

פרעכטיגע קלאנג-פראדוקציע

Metrod-Golwyn-Mayer א. ג.

Mata Hari

דראמע פון א קורטיזאנער פרוי א שפיאן.

אין די הויפט-ראלען:

Greta Garbo

Ramon Novarro

Lewis Stone

אהויב אין געוו. טעג 4.30 נאכמיטאג. שבת און זונטאג 12— א זייגער בייטאג

פערקלענערטע פרייזען פון די פלעצער.

הנחה-בילעטען גילטיג אהן בעגרענצונג.

דער זאל איז שטארק בעהייצט.

גייסטיגע ארבייטסלאזע דארפען בעקומען אונטערשטיצונגען פאר 9 חדשים

ווענדונג פון לאדזער מאגיסטראט צום „זופו״ און צום מיניסטעריום פאר געז. שוץ

צוליב דעם, וואס „זופו״ צאהלט אויס די רעדוצירטע גייסטיגע ארבייטער, וואס האבען פערלוירען די ארבייט דעם 3-טען פעברואר ד.י. אונטערשטיצונג, אנשטאט 9 נאר פאר 6 חדשים, האט דער מאגיסטראט אויפ׳ן בעשלוס פון שטאדט-ראט זיך געווענדעט מיט א בימע צו „זופו״ און צום מיניסטעריום פאר געזעלשאפטליכער שוץ, צוריקצושטעלען פאר די גייסטיגע ארבייטער די רעכט אויף אונטערשטיצונגען, וואס ס׳קומט זיי לויטן אוסטאוו אויסצוצאהלען ווי ביז איצט פאר 9 חדשים.

לאזט זיך נישט קאנטראלירען

ווען מען דארף נישט, ווען ס׳איז לחלוטין איבעריג

(א) ווי מיר האבען שוין עטליכע מאל געשריבען, האבען די דאלארובקע-שווינדלערס לעצטענס ווידער אנגעהויבען זייער טעטיגקייט, און אנגעבענדיג זיך אלס קאנטראלערען פון מלוכה-הלוואות-אמט גענארען זיי ארויס אויף פערשידענע אופנים ביי פערשידענע לייכטגלויביגע מענשען זייערע דאלארובקעס, און נעהמען נאך דערצו צוגעצאהלט א פאר גילדען.

אזוי איז, למשל, נעכטען געקומען צו א געוויסער סטאניסלאווא קאזשמיערסקא (ראקיטשינער 13) עפיס א פערשוין, וועלכער האט נאכקאנטראלירענדיג איהר דאלארובקע דערקלעהרט, אז זי האט געוואונען טויזענד דאלער, די אבליגאציע צוגענומען און, אלס צולאג, אויסגענארט 20 זלאטעס, אויף הוצאות כלומרשט.

פאליציי זוכט די שווינדלער.

די פייערליכע אקאדעמיע

לכבוד דעם יובל פון „הפועל-הצעיר״ אין ארץ-ישראל

היינט אין אווענד קומט פאר אין פילהארמאניע-זאל די פייערליכע אקאדעמיע לכבוד דעם 25-יעהריגען יובילעאום פון „הפועל-הצעיר״ אין א״י, איינגעארדענט דורך דער ציוניסטישער ארבייטס-פארטיי „התאחדות״. די דאזיגע פייערונג האט ארויסגערופען צווישען די ציוניסטישע ארבייטס-גרופירונגען א גרויסע פאראינטערעסירונג.

אין דער אקאדעמיע בעטייליגען זיך דיר. אברהם לעווינסאן, רעד. יוסף לוי און דיכטער יצחק קאצענעלסאן.

אין מוזיקאלישען און ארטיסטישען טייל בעטייליגט זיך דער פערשטארקטער כאר פון „הזמיר״ אונטער דער לייטונג פון דיר. פראפ. זאקס, און דער בעקאנטער פידעל-ווירטואז מישא פאזנאנסקי.

לעצטע גאסטשפילען פון ד״ר פאול בארטאוו אין „סקאלא״

היינט, זונטאג, 12 פארמיטאג קומט פאר דער 2-טער ספעציעלער פרימארגן פאר די ברייטע מאסען און ארבייטער-אינטעליגענץ. ס׳ווערט געשפילט ערנסט טאללער׳ס סאציאלע ווערק „הינקעמאן״ מיט ד״ר פאול בארטאוו אין דער טיטעלראל. היינט אווענט צום 3-טען מאל נצרהארדט הויפטמאנ׳ס דראמע „הענשעל פורמאן״.

היינט נאכמיטאג קאנצערט אין פילהארמאניע

היינט זונטאג, 4 א זייגער נאכמיטאג קומט פאר אין פילהארמאניע-זאל דער 3-טער נאכמיטאג-קאנצערט פון לאדזער פילהארמאנישען ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון זעהר בעליבטען און בעוואוסטען דיריגענט אדאלף באוטצע.

היינט אין די פוילישע טעאטערס

שטאט׳ש טעאטער: 4 בייטאג „זי וויל נישט האבען קיין קינדער״, אין אווענד „צימער נ״ר 17 אויפ׳ן 3-טען שטאק״.

קאמעראל - טעאטער: 4 בייטאג און אין אווענד „מאניקאס ענין״.

פאפולארני-טעאטער: 4.15 בייטאג און אין אווענד „ארלאוו״.

„יאר״ רעוויו-טעאטער: „שויי לאדז״.

די הילפס-ארבייט פון „בית-עם״

די טעג איז פארגעקומען א זיצונג פון דער פערוואלטונג פון „בית-עם״. ס׳איז ארומגערעדט געווארען די לויפענדע ארבייט און ס׳איז בעשלאסען געווארען צו שאפען א ביליגע קיך פאר דער יודישער אינטעליגענץ. אין דער קיך-קאמיסיע זענען אריין די ח״ה: פרעזעס מ. רייבענבאך. וויצע-פרעזעס: ג. מ. קאסרילעוויטש, סעקר. ווינער, און ה׳ פ. לינדער.

יאסעלע קאלאדני אין לאדז

מיטוואך, דעם 1 מערץ וועט ארויסטרעטען פארן לאדזער עולם דער בעריהמטער רעוויארטיסט יאסעלע קאלאדני.

יאסעלע קאלאדני איז אויפגעטרעטען אין ווארשא פאריגען ווינטער מיט 65 קאנצערטען אין היינטיגען — מיט 35. צו אזא ערפאלג האט נאך ביז איצט כמעט קיינער פון די יודישע ארטיסטען נישט זוכה געווען.

יאסעלע קאלאדניס קראפט בעשטעהט אין דעם, וואס ער בעצויבערט גלייכצייטיג אלע שיכטען פון פאלק, פון איינפאכסטען מאסען-מענש ביזן קריטיש-שטרענגסטען אינטעליגענט. זיין פראגראם איז פערשידענארטיג און געשמאקפול.

ביי יאסעלע קאלאדני ווערען אלע נומערען אויסגעפיהרט לעבעדיג, בילדעריש און פערכאפענדיג. עס ווערען געשאפען פאר די אויגען פון צושויער פערשידענע געשטאלטען און בילדער, וועלכע האלטען דעם עולם אין גרעסטער שפאנונג און לאזען איבער אויף איהם אנ׳אויסערגעוועהנליך שטארקען איינדרוק.

לאנג-יעהריגער

געריכטס-סעקרעטאר

שרייבט און ערלעדיגט אלערליי

בימעס, אנקלאגעס און קלאוזולעס

ספעציאליסט אין מיליטער-ענינים

ווי אויך אין שרייבען בימעס פאר איינציגע שפייזערס (אפיעקאנסטווע). שנעלער אויסקויף פון פאטענטען און רעגיסטראציע-קארטען אויפ׳ן יאהר 1933

ב. מאן פעטריקאווער 10

פאלקסגעזונט

אילוסטרירטער פאפולער-וויכע: שאפטליכער זשורנאל פאר היגיענע און מעדיצין

צענטראל-ארגאן פון דער געזעלשאפט צו פערהיטען דאס געזונד פון דער יודישער בעפעלקערונג „טאז״ — „אזע״

אונטער דער רעדאקציע פון ד״ר מעד. צמח שאבאד (ווילנע)

אינהאלט: 11-טער יאהרגאנג

מיטלען געגען אפפריהרונגען (מיט 2 בילדער) ד״ר גראסמאן (מינכען); נישט נארמאלע מאנאטליכע בייט פרויען — ד״ר ש. הזן (גראדנע); הונגער און אפעטיט — ד״ר צ. שאבאד; וואס ווייסט מען די בעלייגטע צונג ?— פראפ. י. באאס (בערלין); ווי דארף מען זיך פיהרען ווינטערצייט — ד״ר פ. שערד; צו אונזערע לייענער — צ. ש.; וואס איז שוינס אדענאוידן? — ד״ר ע. קרימסקי; געדאנקען וועגען פאפולאריזירען מעדיצינישע וויסענשאפט — ד״ר ל. יאקובזאן (פינסק); היט זיך פון גריפע! (מיט 4 בילדער) — *.*; מעדיצינישע אפאריזמע: ווי פערהיט מען די נעגעל פון קראנקהייטען? — פראפ. ח. פריי. שפייז-רעצעפטען; בריוו-קאסטען (מעדיצינישע עצות; מורעות.

טעאטער „סקאלא״

איילט צו זעהן די לעצטע גאסטשפילן

פון דעם וועלט-בעריהמטען קינסטלער

ד״ר פאול באראטאוו

צוזאמען מיט׳ן ערשטקלאסיגן אנסאמבל.

היינט, זונטאג, 12 פארמיטאג

2. ספעציעלער פרימארגן

פאר די ברייטע מאסען און ארבייטער-אינטעליגענץ

פרייזען פון 49 גר. ביז 1.50

צום לעצטן מאל

הינקעמאן

היינט, 9 אווגט

פרייזען פון 70 גראשן ביז 3 זל.

הענשל פורמאן

מארגן, מאנטאג, 9 אווגט

פרייזען פון 60 גר. ביז 2.20 זל.

צום לעצטן מאל

דוד גאלדער

בילעטן צו באקומען אין קאסע פון טעאטער

ראדיא-פראגראם

זונטאג, דעם 26 פעברואר 1933

10.00 גאטעסדינסט. 11,35 פארלעזונג. 11,58 צייט-סיגנאל. 12,05 טאג-פראגראם. 12,10 קאמוניקאט. 12.15 סימפ. פריהמארגען, רעפערעט, 2 פארלעזונגען. 2.20 קאנצערט. 4.00 פראגראם פאר יוגענד. 4,25 גראמאפאן. 4.45 רעפעראט. 5,00 קאנצערט. 6,00 מוזיק. 7 00 פערשידענעס. 7,20 ספארט פון לאדז. 8,00 שאפען-קאנצערט. 10.20 ספארט פון פראווינץ. 10.30 טאנץ-מוזיק. 10,55 קאמוניקאט. 11,00 טאנץ-מוזיק.

* * *

אויסלאנד

11,00 פראג — סימפ. פריהמארגען. 11,15 בודאפעשט – סימפ. קאנצערט. 11,30 וויען – סימפ. קאנצערט. 3.30 בריסעל – קאנצערט. 7,80 בודאפעשט – אפערעטקע „די דאלאר-קעניגין. 8,00 ריגא – פידעל-רעטשיטאל. 8,10 קרולעוויעץ–אפערעטקע „די ליבע אין שניי״. 8.45 רוים – אפערעטקע פון אפענבאך. 10,05 לאנדאן – קאנצערט.

מעלדונג

פון פאלקס-אוניווערזיטעט ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין לאדז

צוליב דער היינטיגער יובילעאום - פייערונג פון „הפועל הצעיר״, וואס קומט פאר אין פילהארמאניע - זאל, ווערט די היינטיגע פארלעזונג פון פראפ. ה. כתנא א. ד. ט. „די שניצערייי-קונסט ביי יודען אפגעלייגט אויף דעם קומענדיגען זונטאג ד. 5-טען מערץ ה.י. 1000

שילדען

אלער ארט

אין פיינסטער אויספיהרונג, לאקירט, מאדערן, סאליד שנעל און ביליג ביים שילדען-מאלער

מ. דזיאלאשינסקי שוו.יאקובא 5,

בעמ.: נעהמט אן אויך קליינע ביליגע ארבייטען.

אויטאגענישע שווייסונגען

מעטאל-בעארבייטונגען

שלאסעריי-ארבייטען

מאשינען - טיילען

פיהרט אויס ביליג

J. REDER, Łódź

קאנסטאנטינער 11/13

שייטלען מיט פאריזער שרינדען

ווי אויך פערטיגע שייטלען

צו ביליגע פרייזען

ביי פרוי ב. פארזשוצקא. קאמיעננא 5

2-טער הויף, לעצטע אפיצינע 2-טער שטאק.

שפיטעלן

מיט פאריזער שרינדען

ווי אויך פערטיגע שיטלען

יעדען ערשטקלאסיג און רעיעל אויסגעארבייט

צו ביליגע פרייזען

-- אין אנדולאציע --

ביי קערש, סטווערארווא 15

Laboratorjum Chemiczno-Bakterjologiczne

inż. Chem. **F. SZAC**

ul. Piotrkowska 37, tel. 230-85

Wszelkie analzy przemysłowie: wody mydła, oleiny, artykułów spożywczych itd

Ceny zniżone

ספעציעלע אמבולאטאריום

פאר הארץ-קראנקהייטען

אונטער דער לייטונג פון געוו. ארצט פון ווינער און לאנדאנער קליניקעס פאר הארץ-קראנקהייטען ד״ר פ. וואלס. עלעקטראקארדיאגראף, רענט-גען, אנאליזעס צו פארשען די פונקציעס פון הארץ.

ווארשא, ניעצאלא 4 פון 1 ביז 7 אווענד.

טעל. 215-80. א וויזיט מיט אלע דורכלייכטונגען 5 זל.

כירורגיש-וועכנעריז-קליניק

„SANATO"

s. z o. o.

אגראדאווא 10 טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאס

געבורטען II קל. 175 זל.

רעטשניצע

זגערזשער 17

נעהמט אן קראנקע און אלע ספעציאליטעטען

פון 9 פריה ביז 7 א זייגער אווענד.

וויזיט 3 זל.

רעטשניצע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען און דענטיסטישער קאבינעט

11 בזשעזשינער 11

טעלעפאן 137-63

עס נעהמען אן דאקטוירים ספעציאליסטען: שיפמאן, וואלינסקי, שמירגעלד, קערשנער, לוביטש, שמערלאווסקי, סלאבאדסקי, זאלצוואסער, איציקזאן, קראסאווסקי, יאקובזאן און דענטיסטין סטאראפאלסקא.

א וויזיט ביז 3 נאכמיטאג 3 זל.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

גור פאר ווענערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערווען-קראנקהייטען.

קווארץ-לאמפ, עלעקטרישער הייל-קאבינעט ראסמעטיק.

-- טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אווענד. --

פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען

זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.

— באזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען

וויזיט 3 זל.

KONSUM

PRZY „WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE" S.A.

ROKICINSKA 54. Dojazd Tramwajami 10 i 16

עמפפעהלט

זיינע רייך-פערזעהענע אבטיילונגען:

וועש

דאמען, הערען און קינדער-וועש

ווי אויך טיש-בעדעק און בעטגעוואנד.

שירצען, שטרימפ, שאלפעטען און שיך,

וואל און זיידווארען,

זעמטליכע גאלאנטעריע,

געשירען און קוכען-צובעהער

ווי אויך א קאלאניאל-דערנעהרונגס-אפטיילונג.

אויסשליסליכער פערקויף פון

רעשטלעך, סעקונדא און בראך.

מיר עמפפעהלען אונזערע בוקאנטע סחורות הויפטזעכליך מארקע

OK

פון אונבעקאנטער ביז איצט העכסטער קוואליטעט.

מיר שיקען ארויס פעקלעך נאך רוסלאנד

אויפ׳ן גרונד פון דעם אפמאך מיט דער פארשטעהערשאפט פון ז. ס. ס. ר.

גיטצלכעס

פאר גראציעזע אנשטאלטען דרוקערייען און פערלאגען עטצעטעהלס

די איינציגע אידישע ציקאגראפיע אין לאדז

גיטצלכעס, טעל.: 241-24 — 104

Dr. med. **L. Berman**

צעגעלניאנא 15 טעל. 149-07.

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען, מענער-שוואכע בע-האנדלונג און סעקסועלע בעראטונג

נעהמט אן פון 8-11 פריה און פון 4-8 אווענד, זונטאג פון 9-1 בייטאג.

פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזען.

Dr. S. Szifris

אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען

האט זיך איבערגעצויגען

אויף נאוואמיעסקא 15 טעל. 130-42

בעקאנטמאכונג.

די לאנג-עקזיסטירענדע פירמע

פון שטרויס-פעדערן און בלומען

ראזנער, פיעטריקאווער 36 פראנט, 1. שט.

נעהמט אויך אן אלערליי אלטע שטרויס-פעדערן צום אויפפרישען, ווי אויך צו פארבען און צו וואשען און צו פריזירען, ווי אויך באצעס פלאמארושען צום אויפפרישען. 986

קליינע אנאנסען

1 זלאטי

אנאנס ביז 15 ווערטער

לאקאלען

Do wynajęcia lokale na pracownię, składy, a ż oraz suche piwnice Południowa 1003

צו פארמיטען א געוועלב מיט א שטוב און איינצעלנע שטובען אויף פראנציסקאנער גאס. צו ערפאהרען אויף מרדכי גבאי׳ס גאס 9, ביי דעם ווירט א. צוקערמאן.

פון זאפארט צוזאמקצוגעבען א געוועלב מיט א שטוב אויף ביליג דירה-געלד. לימאנאווסקיעגא 40 אין גאלאנטעריע-געוועלב. 1009

פריוואטע לעקציעס

ס׳ווערען געזוכט פלעכטער (ווינס) צו אפאנ-קעס. צו ערפאהרען ביי ז. גלופשינסקי, זשעראמסקיעגא 7, 3-טער שטאק, וו. 33. 993

Poszukiwany wykwalifikowany agent z branży kolonjalno-spożywczej z gwarancją. Oferty sub. „Gwarancja" do biura Fuchsa, Piotrkowska 50,

קויפט און פערקויפט

א 13-ער שטריק-מאשין, 32 צענטימעטער מיט א 6-פארביגען רינגעל-אפאראט אין גוטען צושטאנד ביליג צו פערקויפען. צו ערפאהרען קושאני-זשער, ג.-טארגאווא 14. 996

ביליג פון זאפאר׳ט צו פערקויפען א שעהנע העלע גארדעראבע (3 טירען) א טשעכישער שפי-געל ביי ע. זאלצבערג, ווסכאדניא 22. 997

א גרויס ווילנער ש״ס. לעדער-בונד, אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען. – צו ערפאהרען גדאנסקא 35, וו. 12 פון 5-9 אווענד. 994

פערשידענעס

צוליב אברייזע איבערצוגעבען אן ערשט-קלאסיגע פארמירעריי פון שטרימף ונגערזשער אדער פאדזשעטשנא (יודישע) 8, קליינמאן. מוק-לערס געווינשען. 919

השבת אבדה

ס׳איז פערלוירען געווא-רען א פראטעסטירטער וועקסעל אויף 400 זל. אויסשטעלער ב. רובין, אגראדאווא 8, ארדרע צאדקאוויטש, זשירא ד אבאוויטש און קאמפ. צאהלבאר 9/II 1933. דער וועקסעל ווערט ער-קלערט פאר אונגילטיג. אפצוגעבען געגען בע-לוינונג צו י. ווייסבראט, נאוואמיעסקא 3. 989

ENGLISH

פארגענגער און פארטא-נישיטענע. קאנווערס-ציע, ליטעראטור ערטיילט א פעהיגער פע-דאגאג. – אפערטען אין אדמיניסטר. פאר „Mir"

רעכער

צו וועש, לעצלער צו הויזען און עקספארם ווערען אויסגענומען ביי נארדמאן שרודמייסקא 8 ספעציאליסט אויף הענטשקעס

תורה, מדות און דרך ארץ

ווערט געלערנט אין 7-קלאסיגען מוסטערהאפטען

חדר „תורה ודת"

עם ג״ן-ילדים (פרעבעל-שול)

פלאץ וואלנאשטשי 6 (גיי-שטאט)

Ciężar Kryzysu

odczuwają tylko firmy nie rozumiejące potrzeby ogłaszania się

Celową reklamę przeprowadza jedynie

AKWIZYCJA OGŁOSZEŃ

FUCHS'a

Piotrkowska 50

Tel. 121-36

אויגען-קליניק

מיטשטענדיגע בעטען

Dr. med. G. KRAUSZ

פיעטריקאווער 86, טעל. 204-74

אויפנאהמ-שטונדען פון 9.30 ביז 7 אווענד.

Dr. S. Kantor

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און גע-שלעכטס-קראנקהייטען

וואוינט יעצט אויף

PIOTRKOWSKA 90, tel. 129-45.

נעהמט אן פון 8—2 נאכמיטאג און פון 4—9 אווענד, זונטאג און יום-טוב פון 8—2 נאכמ.

צאהן-ארצט

J. ROZIN-REICHOWA

האט זיך איבערגעצויגען

אויף זגערזשער 38

(געגענאיבער זגערזשער 15)

נעהמט אן פון 10—2 מיטאג און 4—7 נאכמ.

צו לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med. H. SZUMACHER

הויט און וועגערישע קראנקהייטען 876

פיעטרקאווער 56, טעל. 148-62

נעהמט אן טעגליך פון 1½-4 נ״מ און 6-9 אוו. זונטאג און אנדערע חגאות פון 10 ביז 1 בייטאג.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.

זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמ.

באזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med. Haltrecht

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה, פון 1 ביז 2 מיטאג און פון 5-9 אווענד. זונטאג פון 10-1 בייטאג.

פאר ארבייטסלאזע לעטשניצע-פרייזען

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער שורה

פארן טעקסט—.ד. פרייטאג און ערב-יו״ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען

אין טעקסט—40 . . . . . . —60 4

נאכ׳ן טעקסט—12 . . . . . —18 8

צוזעץ דער שטאנד 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער ז״ט 8 שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז:

אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען אהיים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

אפהאלטען, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר׳ן אינהאלט און סאר מין פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנט-ווארטליך. די אדמינ. איז אפען בייטאג און פיינאכט.